

Program Formacji Wstępnej do Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego – wersja skrótowa

materiał formacyjny przygotowany
przez Zespół ds. Formacji ZAK
pod przewodnictwem
ks. dr Romana Foryckiego SAC

ETAP I

Program Formacji Wstępnej do Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego – wersja skrócona

Sekretariat Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego

ul. Skaryszewska 12, 03-802 Warszawa, tel. (22) 818-27-51, w.370

e-mail: sekretariat.krzkak@gmail.com

www.zak-pallotti.pl

Redakcja: S. Monika Szupryt SAC

Redakcja techniczna: Adam Sikora, ZAK Ecclesia

Wprowadzenie – Dlaczego wersja skrócona Programu Formacji Wstępnej do ZAK?

Znana jest pełna wersja Programu Formacji Wstępnej dla jej pierwszego etapu

1. W roku 2008 Krajowa Rada Koordynacyjna ZAK w Polsce opublikowała w zakresie wewnętrznym „Program Formacji Wstępnej” opracowany przez Zespół Formacji ZAK, który faktycznie zawierał tylko program pierwszego etapu tej formacji. Ten program był recenzowany przez wiele osób, często w supozycji, że jest to program całej formacji wstępnej. Wiele było słusznym opinii, ale nie wszystkie można było uwzględnić.

Pełna wersja Programu

2. W bieżącym roku 2011 Zespół ukończył pracę nad wytypowaniem i opracowanie tematów formacyjnych dla pozostałych dwóch etapów tej formacji. Teksty są *in extenso* opracowane i do wykorzystania od zaraz.

3. Zespół nie proponuje upublicznienia tekstów pełnej wersji Programu w podobny sposób, jak to miało miejsce z tekstami pierwszego etapu formacji. Wiąże się to z myślą, aby skoncentrować się na tworzeniu ekip, które będą prowadzić tę formację i które do tego zadania powinny się odpowiednio przygotować. Te materiały będą dla nich podstawą i pomocą w prowadzeniu formacji.

Dlaczego wersja skrócona Programu

4. Aby zrobić nabór kandydatów (duchownych, zakonnych i świeckich) do prowadzenia formacji, niezbędne jest pokazanie, czego ta formacja będzie od nich wymagała. I temu m. in. służy publikowany wewnętrznie w trzech zeszytach Program Formacji Wstępnej w skróconej wersji. Ukazuje on nie tylko tytuły tematów, ale także przybliży treści, które pod tymi tytułami się kryją, co pozwala wytworzyć sobie ogólną wizję strony merytorycznej całej formacji. Zeszyty są trzy, każdy dotyczy jednego etapu formacji, co wydaje się pewnym ułatwieniem w zapoznaniu się z proponowanym programem.

Przewodniczący
Zespołu ds. Formacji ZAK

ks. Roman Forycki SAC

Warszawa, kwiecień 2011 r.

Sygnatury autorów opracowań:

<i>gk</i>	dk Grzegorz Kalbarczyk SAC
<i>lt</i>	s. Lucyna Trzonkowska SAC
<i>łś</i>	ks. Łukasz Śleziak SAC
<i>mm</i>	mgr Małgorzata Morawska
<i>mst</i>	mgr Marta Staszewska
<i>msz</i>	s. Monika Szupryt SAC
<i>pk</i>	ks. Przemysław Krakowczyk SAC
<i>rf</i>	ks. Roman Forycki SAC

ETAP I	strona
I-A. Formacja ludzka	8
1. Formacja ludzka – pojęcie, potrzeba, modele i rodzaje	8
2. Wołanie o człowieka	8
3. Cieleśny wymiar człowieczeństwa	8
4. Płciowość człowieka	9
5. Formacja do wartości	9
6. Prawda jako wartość	9
7. Wola człowieka	10
8. Wolność człowieka	10
9. Uczucia	11
I-B. Formacja duchowa	12
1. Biblijna koncepcja duchowości człowieka	12
2. Pojęcie życia duchowego i duchowości chrześcijańskiej	12
3. Bóg jako Ojciec. Wezwanie do dziecięstwa Bożego	14
4. Jezus Chrystus i wezwanie do braterstwa z Nim i naśladowania Jego ducha	15
5. Posłuszeństwo Duchowi Świętemu	15
6. Maryja – Oblubienica Ducha Świętego	16
7. Apostołowie i ich wzór życia duchowego w realizowaniu się naszej świętości	16
8. Święty Wincenty Pallotti jako wzór naszego życia duchowego	18
9. Bóg w doświadczeniu świętego Wincentego Pallottiego – Bóg Miłość Nieskończona	18
I-C. Formacja apostołska	19
1. W poszukiwaniu istoty apostołstwa	19
2. Warunki skuteczności słowa	20
3. Znaczenie wspólnotowości i przygotowania się do apostołstwa	21
4. Jezus Chrystus – Apostoł Ojca Przedwiecznego	22
5. Apostolstwo Królowej Apostołów	23
6. Apostolstwo Dwunastu	24
7. Apostolstwo siedemdziesięciu dwóch uczniów Jezusa	25
8. Współczesne próby skutecznej ewangelizacji a propozycja Pallottiego	26

Etap I-A – Formacja ludzka

ETAP II (w osobnym zeszycie)

II-A. Formacja ludzka

1. Być osobą
2. Być mężczyzną
3. Być kobietą
4. Być małżonkiem
5. Być celibatariuszem
6. Być sobą

II-B. Formacja duchowa

1. Pallotti mistrzem pracy nad sobą
2. Pallotti mistrzem życia modlitwy
3. Pallotti mistrzem korzystania z lektury duchowej
4. Pallotti mistrzem wykorzystywania czasu
5. Pallotti mistrzem rekolekcji
6. Pallotti mistrzem rad ewangelicznych
7. Pallotti mistrzem zaufania Bogu

II-C. Formacja apostołska

1. Pallotti jako rzecznik apostołstwa powszechnego
2. Zjednoczenie Apostołstwa Katolickiego jako praktyczna realizacja idei apostołstwa katolickiego
3. Pallotti jako odkrywca charyzmatów ludzi świeckich
4. Znaczenie apostołstwa modlitwy
5. Znaczenie apostołstwa czynu
6. Znaczenie apostołstwa cierpienia i ofiary

ETAP III (w osobnym zeszycie)

III-A. Formacja ludzka

1. Być ojcem
2. Być matką
3. Być liderem
4. Być przyjacielem
5. Być autorytetem
6. Pallotti jako wzór wychowawcy

III-B. Formacja duchowa

1. Święty Wincenty Pallotti jako wzór wiary
2. Święty Wincenty Pallotti jako wzór miłości
3. Święty Wincenty Pallotti wzór pokory
4. Święty Wincenty jako wzór nabożeństwa do Męki Pańskiej
5. Święty Wincenty Pallotti jako wzór kultu maryjnego
6. Święty Wincenty Pallotti jako wzór kultu Eucharystii

III-C. Formacja apostołska

1. Ożywiać wiarę
2. Rozpalać miłość
3. Jednoczyć wysiłki apostołskie
4. Popierać, ożywiać i tworzyć nowe wspólnoty apostołskie
5. Odnawiać oblicze Kościoła
6. Kiedy uczeń staje się mistrzem

ETAP I

I-A. Formacja ludzka

1. Formacja ludzka – pojęcie, potrzeba, modele i rodzaje

1. Przez tę formację rozumie się przede wszystkim kształtowanie dojrzałej osobowości ludzkiej z wszystkimi jej cechami, które pozwalają jej przyczyniać się do szeroko pojętego dobra własnego i innych ludzi.
2. Formacja ta uważana jest za „fundament całej formacji” (PdV 43).
3. Istnieją różne modele tej formacji: niechrześcijańskie czy wręcz niereligijne, promujące postawy konsumpcyjne, liberalne czy ateistyczne, oraz chrześcijańskie, respektujące chrześcijańską prawdę o człowieku i sposobach promowania jego człowieczeństwa.
4. W formacji chrześcijańskiej wyróżnia się: formację osobową, w której bierze się pod uwagę kształtowanie całej osoby ludzkiej; intelektualną, w której w szczególności sposób akcentuje się rozwój umysłowy człowieka, wolitywną, podkreślającą w szczególności kształcenie woli człowieka oraz emocjonalną, w której akcentuje się szczególnie znaczenie rozwoju uczuć i zdobywanie dojrzałości uczuciowej.

rf

2. Wołanie o człowieka

1. Ten tekst podkreśla mocno, że wołanie o człowieka daje o sobie znać w każdym czasie, począwszy od starożytności, w każdej dziedzinie życia, także w religii.
2. Szczególnie daje o sobie znać współcześnie, gdy znacznie poszerza się wiedza o człowieku, ale też pogłębia się bezradność człowieka wobec wielu jego problemów i pokazuje się coraz bardziej nikłość i fragmentaryczność tej wiedzy. Prawie nie ma człowieka, który nie chciałby być w pełni człowiekiem, a zarazem mało kto wie, co to znaczy być w pełni człowiekiem.
3. Stawanie się coraz bardziej człowiekiem to jedna z najgłębszych tęsknot ludzi podejmujących w tym kierunku swoją formację.

rf

3. Cieleśny wymiar człowieczeństwa

1. Założeniem tego tekstu jest przekonanie, że człowiek nie jest ani istotą tylko duchową, ale też nie jest istotą tylko cielesną, ale jest złożony z duszy i ciała. Stąd nie do przyjęcia jest pogląd, zwany spirytualizmem, pomniejszający wartość ludzkiego ciała na rzecz wartości duszy ludzkiej, a także nie do przyjęcia jest materializm, utrzymujący, że człowiek to tylko ciało, które nie łączy się z autonomicznym wobec niego duchem, ale jest źródłem wszystkiego, co określa się jako duchowe.
2. Argumentem podstawowym w tej sprawie jest Biblia, według której ciało razem z duszą jest obrazem Boga oraz, podobnie jak dusza, jest ono także synonimem całego człowieka. Ta wartość ciała ludzkiego jest szczególnie widoczna w tajemnicy Wcielenia, gdy Słowo Przedwieczne staje się ciałem.
3. Ciało w chrześcijaństwie jest integralnym elementem człowieczeństwa tak dalece, że nie ma człowieka bez ciała ludzkiego. Podkreśla to tajemnica zmartwychwstania ciał. Ono także identyfikuje konkretnego człowieka, wiąże się ściśle z jego niepowtarzalnym imieniem.
4. Dlatego nieodłącznym elementem formacji chrześcijańskiej jest formacja ciała, upodabnianie tego ciała do ciała Jezusa Chrystusa. Zaniedbywanie tej formacji to zaniedbywanie formacji ludzkiej.

rf

Etap I-A – Formacja ludzka

4. Płciowość człowieka

1. Ten tekst ma na celu m. in. skorygowanie treści, do jakiej się często sprowadza słowo „seks”, gdy tymczasem w języku polskim to słowo ma zupełnie inny, a co najważniejsze, prawidłowy sens. Oznacza ono po prostu płć. I gdy się mówi, że człowiek jest istotą seksową, to po prostu znaczy, że jest istotą płciową, że jest albo mężczyzną albo kobietą.

2. I dlatego konkretnego człowieka nie można poznać poza jego płcią. Określona płć charakteryzuje człowieka bliżej. Okazuje się, że różnica płci to dwa różniące się wyposażenia osobowe konkretnych ludzi. Są to wyposażenia, dzięki którym wspólnota ludzi różnych płci staje się ich uczestnictwem w nowym bogactwie, którego nie ma, gdy na skutek wzajemnej izolacji nie dochodzi do tej wymiany.

3. Komplementarny charakter płci pozwala też na podejmowanie przez osoby różnej płci zadań, które są nie do wykonania przez ludzi jednej tylko płci.

4. Ta prawda o płciowości człowieka nie pozwala mu nie tylko zamykać się w swojej płci tak jakby ona była jedyną, ale także każe mu nie tylko szanować drugą płć, ale także pomaga w rozwijaniu jej odrębności, aby stała się, zgodnie z planem Bożym prawdziwym bogactwem społeczności ludzkiej.

rf

5. Formacja do wartości

1. Ten tekst zwraca uwagę na swego rodzaju nobilitację terminu „wartość”, który do XIX w. w zasadzie odnosił się do charakterystyki rzeczy pod względem ekonomicznym. Dokonało się nie tylko poszerzenie znaczenia tego terminu, ale także jego ściślejsze powiązanie z rzeczywistością obiektywną, a nie tylko z subiektywnymi stanami człowieka. W ramach fenomenologii uznano nawet wartość za przedmiot bardziej pierwotnego doświadczenia ludzkiego aniżeli rzecz.

2. Współczesna teoria wartości nie tylko mówi o wartościach, ale także wskazują drogę, która prowadzi do ich doświadczenia oraz krytycznie ocenia mówienie o wartościach poza tą drogą. Wiedzę o wartościach zdobywają tylko ci, którzy są wrażliwi na wartości.

3. Jest bowiem faktem, że żyjemy wartościami i dla świata wartości. Bo tylko takie życie ma sens. Jakość jednak życia ludzkiego zależy od tego, jak otwieramy się na wartości i jakie to są wartości. Jakość życia ludzkiego zależy także od tego, jaka jest hierarchia akceptowanych wartości.

4. Do życia w pełni ludzkiego należy też dzielenie się posiadanymi wartościami i staranie się, aby w nich uczestniczyli także inni. Także taki jest sens różnego rodzaju twórczości człowieka i jego szeroko pojętego działania, niekoniecznie zawsze uutilitarnego.

rf

6. Prawda jako wartość

1. To nie jest tak, że wartością jest tylko wąsko pojmowane dobro, czyli to, co służy komuś lub czemuś. Wartością jest także prawda, nie zależnie od tego, czy w konkretnym przypadku jest uznana czy nie. Dlatego w nauce rozróżnia się prawdy ze znakiem asercji i bez takiego znaku, np. w pragmatyce. Każda prawda zasługuje na szacunek niezależnie od tego, czy jest uznawana, czy nie, obojętnie, kto ją wypowiada i czy jest realizowana czy nie. Prawdą jest tu także to, co powinno być. Ona dotyczy nie tylko przeszłości i teraźniejszości, ale i przyszłości. W tym sensie Jezus nazywa się prawdą.

2. Są prawdy ważniejsze dla człowieka i mniej ważne. To stanowi o konieczności posiadania hierarchii prawd. Ta hierarchia dotyczy także prawd wiary. Bardzo ważnym zadaniem człowieka na ziemi jest przestrzeganie hierarchii prawd o człowieku. Niektóre prawdy mają długą drogę, zanim zostaną uznane powszechnie.

3. Najważniejsze prawdy o człowieku zasługują na to, aby były znane powszechnie. Tu znajduje swoje uzasadnienie autentyczne świadectwo prawdzie. Prawdy te bowiem nie są własnością prywatną.

Powołanie chrześcijańskie jest szczególnym powołaniem do dawania świadectwa prawdzie. Bo gdzie nie ma tego świadectwa zaczyna się panoszyć nieprawda i fałsz.

4. Aby dawać świadectwo prawdzie nie wystarczy znajomość prawdy, potrzeba jeszcze odwagi.

rf

7. Wola człowieka

1. Tekst na ten temat mówi przede wszystkim o roli woli w życiu człowieka, że od niej zależy także aktywność umysłu w poszukiwaniu prawdy, jak również odwaga dawania świadectwa prawdzie, a także o tym, że wola ludzka nie cieszy się takim uznaniem wśród ludzi, jak ludzki umysł. Ponieważ wola ta często jest na usługach samowoli człowieka, dlatego cieszy się ona nie najlepszą opinią.
2. Od niepamiętnych czasów jednak podkreśla się, że wola ludzka z natury swej dąży do dobra i dlatego to jej działanie posiada wartość bezcenną. Ludzie o silnej woli mają wielkie sukcesy w swoim życiu.
3. Ale wolę trzeba wzmacniać poprzez ćwiczenie i podejmowanie zadań coraz trudniejszych. Bo im większe chce się osiągnąć dobro, tym silniejsza i bardziej konsekwentna powinna być ludzka wola. Wzmacnianie woli jednak nie dokonuje się przez samo zdobywanie wiedzy i nawet odpowiednich motywacji.
4. Człowiek wierzący to nie tylko ten, kto pełni wolę Bożą, ale także naśladuje też siłę, z jaką Bóg wszechmocny realizuje Swoją wolę. Bóg nadto Swoją łaską tę siłę nie tylko potęguje, ale w niektórych przypadkach w ogóle ją umożliwia.

rf

8. Wolność człowieka

1. Tekst przede wszystkim wyjaśnia samo pojmowanie wolności, odróżniając wyraźnie wolność od samowoli czy dowolności, a tym bardziej od niewoli i wszelkiego zniewolenia. Wolność w istocie swej jest pewnego rodzaju możliwością, która zakładając istnienie dobra i zła, wybiera zawsze prawdę i dobro. Im bardziej znane są prawda i dobro, tym istnieje większa możliwość wyboru dobra, a więc większa wolność. Wolność jest więc rzeczywistością dynamiczną.
2. W tym ujęciu do natury wolności nie należy wybór między dobrem a złem, gdyż wolność nigdy nie wybiera zła. Zło bowiem jest wynikiem rezygnacji z działania wolnego poprzez poddanie się człowiekowi nieprawdzie. Nadużywając wolności człowiek w jakimś sensie oddaje się w niewolę temu, co nie jest perspektywą jego człowieczeństwa, co tego człowieczeństwa nie rozwija. Wykonuje wtedy akt samowoli, nie liczący się w wolę Boga, a najczęściej także z wolą ludzi. Wolne bowiem jest tylko to, co nie przynosi szkody ani nie jest skierowane przeciwko nikomu, nie tylko przeciw sobie, ale także ani przeciw Bogu ani przeciw człowiekowi.
3. Wolność tak pojęta nie jest też rzeczywistością fikcyjną, jak to podkreślają materialści, panteiści i różnego rodzaju determiniści, gdy definiują ją jako uświadomioną konieczność, nie uświadamiając sobie konsekwencji takiego stawiania sprawy, do których należy m. in. przekreślenie wszelkiej odpowiedzialności, którą usprawiedliwi jedynie istnienie ludzkiej wolności i związany z nią brak nie tylko determinizmu, ale i przymusu, który jest zaprzeczeniem wolności.
4. Wolność tak pojęta nie wymaga stawiania jej jakichkolwiek ograniczeń. Ograniczenia dotyczą tylko ludzkiej samowoli czy dowolności. Wolność ta może być rozwijana w nieskończoność podobnie jak miłość. Modelem tej wolności jest Bóg sam i naśladowanie Go powinno dotyczyć także naśladowania Jego wolności.

rf

9. Uczucia

1. Tekst na kanwie różnej w historii charakterystyki uczuć próbuje określić, czym one są i jaką odgrywają rolę w życiu człowieka. Jedni przywiązują do nich większą wagę, inni – mniejszą. Pismo Święte i Katechizm Kościoła Katolickiego rozróżniają uczucia moralnie dobre lub moralnie złe w zależności od tego, jakiego rodzaju działania te uczucia inicjują lub wspomagają.

2. Mając na uwadze różnego rodzaju uczucia istnieje potrzeba formacji, którą najczęściej określa się jako formację emocjonalną. W pracy nad sobą, pomijając aspekty podkreślane przez psychologów, najczęściej sprowadza się ją do eliminowania emocji negatywnych i rozwijanie emocji pozytywnych. Kiedyś eliminowanie emocji polegało głównie na ich tłumieniu i nieujawnianiu. Dziś podkreśla się więcej, że emocje, także negatywne, należy ujawniać, gdyż wtedy prowadzi droga do ich przezwyciężenia. Jest w tym dużo słuszności, gdyż, tak jak w leczeniu chorób, wyleczyć można jedynie tę chorobę, która w jakiś sposób została rozpoznana.

3. Jednak, zgodnie z Ewangelią, która zabrania sprzeciwiać się złu, czyli zwalczać zło niczego w zamian nie proponując, jedyną drogą do przezwyciężania złych uczuć jest rozwijanie uczuć pozytywnych, co ma też swoje uzasadnienie w Pawłowej dewizie: „Zło dobrem zwyciężaj”. Dotyczy to także wspomnianego ujawniania uczuć negatywnych, które powinno być realizowane przy możliwie jednoczesnym okazywaniu uczuć pozytywnych.

rf

I-B. Formacja duchowa

1. Biblijna koncepcja duchowości człowieka

1. Ogólne pojęcie religijnej i chrześcijańskie pojęcie duchowości człowieka.
2. Teksty źródłowe, które przybliżają pojęcie duchowości chrześcijańskiej.
3. Charakterystyka duchowości w ujęciu Starego Testamentu.
4. Specyfika duchowości, której źródłem i głosicielem jest sam, Jezus Chrystus, a więc Jego Osoba, Jego nauka i posłannictwo.
5. Kontynuacja duchowości Jezusa w Kościele.
6. Charakterystyka duchowości chrześcijańskiej przez św. Pawła apostoła jako duchowości chrystocentrycznej, pneumatologicznej, eklezjalnej, soteriologicznej i zadośćczynnej.

pk

2. Pojęcie życia duchowego i duchowości chrześcijańskiej

1. Życie duchowe – termin
  - 1) ogólne zasady życia
    - a) człowiek do życia nie powołuje się sam.
  - 2) życie duchowe jako dar

Aspekt pozytywny to dzieło uświęcenia, rozwój wszystkich nadprzyrodzonych możliwości otrzymanych na chrzcie świętym.

Aspekt negatywny to uleczenie z grzechu i jego skutków.
  - 3) życie duchowe jako doświadczenie

Życie duchowe to inaczej możliwość doświadczeń duchowych i to o różnym charakterze i jakości. Doświadczenie duchowe, do którego zdolny jest każdy człowiek, polega na przekraczaniu, wychodzeniu z siebie, ku czemuś poza mną. Doświadczenie duchowe przechodzi pewne stopnie rozwoju. Jego fundamentem i pierwszym punktem odniesienia są wszelkiego rodzaju sytuacje egzystencjalne (które dotyczą w pewien sposób istoty człowieka).
  - 4) życie duchowe jako relacja Bóg - człowiek

W relacji Bóg człowiek inicjatywa znajduje się po stronie Boga. Motywy tej inicjatywy to Boża dobroć i nadmiar miłości.

Chrześcijańskie życie duchowe jest zatem osobową relacją Boga z człowiekiem zapoczątkowaną, podtrzymywaną i pogłębianą wyłącznie z Jego łaski. Jest ono życiem w Duchu Świętym.
2. Duchowość – termin i kryteria podziału
  - 1) duchowość – pochodzenie terminu
  - 2) znaczenie terminu i jego synonimy
    - a) życie duchowe, czy wewnętrzne
    - b) pobożność
    - c) świętość
  - 3) kryteria podziału duchowości
    - a) kryterium etniczno-geograficzne
    - b) kryterium doktrynalne
    - c) kryterium ascetyczno-praktyczne
    - d) kryterium antropologiczne
    - e) kryterium stanów i zawodów
    - f) kryterium historyczno chronologiczne
    - g) kryterium rodzin zakonnych i instytutów życia konsekrowanego

Etap I-B – Formacja duchowa

3. Liturgia a życie chrześcijańskie

- 1) Chrystus jest zawsze normą, kryterium i celem chrześcijańskiego życia, najdoskonalszy obraz Niewidzialnego Boga, wspólnota z Nim i przez Niego w mocy Ducha Świętego.
- 2) Różnica między liturgią a życiem chrześcijańskim. Związek pomiędzy liturgią i życiem chrześcijańskim jest konieczny, z całym życiem chrześcijańskim, ze wszystkimi jego dziedzinami.
- 3) Duchowość chrześcijańska czy duchowość liturgiczna?

Każda duchowość autentycznie chrześcijańska ma swoje źródło i szczyt w rzeczywistości liturgiczno-sakramentalnej; życie duchowe ma swój początek, rozwija się i dochodzi do doskonałości przede wszystkim w liturgii, stąd mowa o duchowości liturgicznej. Chociaż sam termin upowszechnił się w latach siedemdziesiątych XX wieku, kiedy chciano określić związek liturgii z duchowością.

4. Źródła duchowości chrześcijańskiej

- 1) Każda autentyczna duchowość chrześcijańska od strony realizacyjnej karmi się i wyrasta ze stołu słowa Bożego i Chleba. Dwa stoły stanowią jedno.
  - a) liturgia jako źródło kształcące człowieka. Ona wychowuje i formuje chrześcijanina.
  - b) liturgia jako pokarm duchowyW teologii Eucharystii mówi się o dwóch stołach: stół Chleba – Ciała Pańskiego i stół Słowa Bożego.

Słowo, którego w liturgii wysłuchujemy z uwagą, które medytujemy, którym wychwalamy i wyznajemy Boga i doświadczamy jego dynamizmu, to Słowo kształtuje piękno Boże w osobie człowieka.
- 2) Źródło duchowości stanowi także charyzmat zgromadzenia, stanowi on pryzmat, poprzez który przeżywamy stół Słowa i Chleba Bożego.
- 3) Istnieje jedna duchowość chrześcijańska oparta na zasadniczych, niezbywalnych źródłach.
- 4) Istotą duchowości chrześcijańskiej jest pójście za Chrystusem.
- 5) Cechy charakteryzujące chrześcijańskie życie duchowe:
  - a) darmowość
  - b) zapoczątkowanie życia duchowego w chrzcie
  - c) chrystocentryzm
  - d) Eucharystia
  - e) modlitwa
  - f) owocem życia duchowego jest: miłość – *caritas*
  - g) głęboka relacja z Bogiem
  - h) miłość do Boga wyrażająca się w miłości do bliźnich
  - i) dostrzega się sens w ofierze, cierpieniu i umieraniu, które przeżywa się w duchu paschalnej tajemnicy Jezusa
  - j) życie duchowe chrześcijan urzeczywistnia się jedynie w żywej wspólnoty Kościoła

5. Niektóre rodzaje chrześcijańskiej duchowości

- a) Duchowość benedyktyńska
- b) Duchowość dominikańska
- c) Duchowość franciszkańska
- d) Duchowość karmelitańska
- e) Duchowość ignacjańska

mm

3. Bóg jako Ojciec. Wezwanie do dziecięstwa Bożego

1. Bóg – Ojciec stworzenia

- 1) „Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię” (Rdz. 1,1). Bóg jest tym, który stwarza wszechświat z nadmiaru dobroci. Dobroć ta jest wspólną cechą dla wszystkiego, co stworzył i tego, kim sam jest. „A wszystko, co stworzył było bardzo dobre” (por. Rdz. 1,31).
- 2) Kluczem do zrozumienia ojcostwa Boga jest dobroć, którą w relacji do człowieka odczytujemy jako miłość.

2. Bóg jako Ojciec Narodu Wybranego

- 1) Śledząc dzieje narodu izraelskiego zauważamy jakąś szczególną opiekę, miłość, pragnienie ze strony Boga, by być ojcem nad swymi synami i córkami. Nie pozostaje obojętny na ich trudne doświadczenia.
- 2) Bóg jest Bogiem zazdrosnym o miłość. Pragnie odwzajemnienia miłości na tyle, na ile człowiek jest w stanie kochać. Upomina się o cześć należną sobie, jako Ojcu (Ml 1,6; Iz 1,2).

3. Bóg – Ojciec Jezusa Chrystusa

- 1) Jezus potwierdził w swoim nauczaniu wizję Boga jako Ojca, zarysowaną jeszcze w Starym Testamencie.
- 2) Jezus nawiązuje absolutnie niepowtarzalną więź z Boskim Ojcostwem, objawiając się jako Syn i ofiarowując się jako jedyna Droga do Ojca.
- 3) Wzajemna relacja Jezusa do Boga Ojca jest tak silna, iż Jezus może powiedzieć: „Ja i Ojciec jedno jesteśmy” (J 10,30) albo „Ojciec jest we mnie, a ja w Ojcu” (J 10,38).
- 4) Tylko w Jezusie można poznać Ojca, bo On jest Jego obrazem. „Kto mnie zobaczył, zobaczył i Ojca” (J 14,9).

4. Oblicze Boga Ojca – tęsknotą człowieka

- 1) „Abba”, znaczy „Tatusiu”. Słowo to wyraża niepowtarzalną więź z Ojcem Niebieskim (Mt 15,37). Inwokacja „Abba” wyraża zdumiewającą prawdę o naszym dziecięstwie Bożym, wysłuchonym nam przez Chrystusa. „Na dowód tego, że jesteście synami, wysłał Bóg do serc waszych Ducha swego Syna, Który woła Abba, Ojczel!” (Ga 4,6).
- 2) Każdy człowiek przez chrzest zostaje włączony do wielkiej rodziny ludzkiej, której Głową jest sam Bóg. Jest to ogromny dar, wielkie wyróżnienie, godność ludzka nabiera niewyobrażalnie wielkiej wartości.
- 3) Potrzebna jest z naszej strony postawa całkowitego oddania się Bogu, uznania prawdy, że jest naszym Ojcem, który pragnie dla nas dobra. Naszą odpowiedzią musi być postawa posłuszeństwa Woli Bożej, a Bóg wymaga tylko jednego- zabiegania o Królestwo Boże.
- 4) Dzięki uczestnictwu w boskim życiu człowiek staje się „dzieckiem Bożym”. Chodzi tu o przybrane synostwo. Jesteśmy przybranymi córkami i synami Boga. Jeśli zaś Bóg jest Ojcem ludzi to z tej relacji wypływa prosta prawda, która głosi, że wszyscy ludzie są braćmi i siostrami. Jesteśmy jedną rodziną. Wzywa nas to do posiadania pozytywnego obrazu człowieka.
- 5) „Stworzyłeś nas dla siebie, Panie i niespokojne jest nasze serce, dopóki nie spocznie w Tobie” (św. Augustyn).

gk

4. Jezus Chrystus i wezwanie do braterstwa z Nim i naśladowania Jego ducha

1. Pojęcie braterstwa w Starym Testamencie

W ST braterstwo nie opierało się wyłącznie na wspólnocie krwi, lecz na wspólnym wybraniu przez Boga. Mamy tu do czynienia z braterstwem, w którym na pierwszym planie znajduje się wspólny Ojciec, którym jest Bóg Stwórca całego świata.

2. Pojęcie braterstwa w Nowym Testamencie

W Ewangelii miejsce pokrewieństwa krwi zajmuje pokrewieństwo ducha. W Chrystusie Jezusie wszyscy ochrzczeni stają się synami Bożymi. Ojcostwo Boga odnosi się najpierw do Syna, do Chrystusa, a przez Niego do wszystkich ludzi i dokonuje się za pośrednictwem Ducha Świętego.

3. Wiara jako podstawa chrześcijańskiego braterstwa

Wiara ma wymiar społeczny. Rzeczywistość chrześcijańskiego braterstwa odkrywamy w wierze i przyswajamy sobie w sakramentach.

4. Jedność chrześcijańskiego braterstwa

Konieczne jest stanowcze podkreślenie społecznego wymiaru wiary. Tylko jedna osoba ma prawo mówić do Boga „mój Ojczy”: Jezus Chrystus, jednorodzony Syn. Wszyscy inni ludzie muszą ostatecznie mówić Ojczy nasz. Bóg jest bowiem dla nas Ojcem o tyle, o ile jesteśmy członkami wspólnoty Jego dzieci. Jedność z Chrystusem pociąga za sobą jedność pomiędzy chrześcijanami i oznacza zniesienie naturalnych, historycznych granic, które ich oddzielały.

5. Eucharystyczna wspólnota braterska

Bezpośrednią wspólnotę braterską stanowią ci, którzy wspólnie przyjmują komunię świętą. Dopiero przez uczestnictwo w eucharystycznej wspólnocie kultu człowiek staje się członkiem chrześcijańskiej wspólnoty braterskiej.

6. Chrześcijańskie braterstwo jako misja i służba

Chrześcijańskie braterstwo urzeczywistnia swoje zobowiązania wobec świata przede wszystkim przez misję (głoszenie światu słowa Bożego), przez agapę (świadeństwo życia) i cierpienie na wzór Chrystusa.

7. Duch Święty źródłem synostwa Bożego

Synostwo Boże, zaszczone w ludzkiej duszy przez łaskę uświęcającą, jest dziełem Ducha Świętego. Gdy Bóg wysłał do serc naszych Ducha Syna swego otrzymujemy ducha przybrania za synów.

mst

5. Posłuszeństwo Duchowi Świętemu

1. Tekst odpowiada na pytanie, dlaczego tak ważne jest w formacji ukształtowanie postawy posłuszeństwa Duchowi Świętemu przez wskazanie na słowa i przykład samego Jezusa. Bez tego posłuszeństwa bowiem wiele najważniejszych spraw w życiu duchowym nie da się zrealizować, a zwłaszcza niemożliwym staje się prawdziwy kult Boga i przyjęcie Jezusa.

2. To pokazuje w szczególny sposób tajemnica Zesłania Ducha Świętego w dzień Pięćdziesiątnicy.

3. Głównym zadaniem formacji chrześcijańskiej w ogóle jest przygotowanie się na przyjęcie Ducha Świętego i kierowanie się Nim w swoim życiu.

rf

6. Maryja – Oblubienica Ducha Świętego

Wincenty Pallotti w szczególny sposób związał swoje życie z Maryją. Była dla niego Oblubienicą Ducha Świętego, Matką Pięknej Miłości i Królową Apostołów. Ta, która zgodziła się, by Duch Święty zawładnął całym Jej życiem, poczęła w swym łonie Słowo Przedwieczne, stała się Matką Pięknej Miłości, a obecna w tajemnicy Wieczernika otrzymała tytuł Królowej Apostołów. Każda z odsłon obecności Maryi w życiu Kościoła i Pallottiego jest zaproszeniem dla nas, byśmy poznawali Maryję jak św. Wincenty i z Jej błogosławieństwem apostołowali.

1. Relacja Duch Święty – Maryja w Biblii:

- we Wcieleniu Syna Bożego.
- w Wieczerniku Pięćdziesiątnicy.

2. Historia tytułu: Maryja – Oblubienica Ducha Świętego.

3. Treść formuły: Maryja – Oblubienica Ducha Świętego.

4. Królowa Apostołów jako *Oblubienica Ducha Świętego* i znaczenie Jej związku z Bogiem dla naszego życia.

5. Modlitwa św. Wincentego Pallottiego o miłość do Maryi.

6. Cytaty z pism Pallottiego, w których nazywa on Maryję Oblubienicą Ducha Świętego.

Nasze życie jest często podobne do drogi apostołów po śmierci Jezusa. Powalają nas wątplenia, letniość wiary, ciężar grzechów, nieznajomość dróg Bożych, Słowa, brak kontaktu z Trójjedynym. Towarzyszy nam mrok i pustka duchowa. Oblubienica Ducha Świętego niczym łódź ratunkowa, pragnie przyjść nam z pomocą, wyprosić światło i moc Pocieszyciela, który umocni, da siłę do nawrócenia i wzbudzi pragnienie przyłgnięcia do Boga. Ona jest gotowa i nas, współczesnych chrześcijan, wprowadzić do Wieczernika byśmy stali się duchowi, a jako Królowa Apostołów błogosławić nam będzie na dawanie świadectwa o Chrystusie.

msz

7. Apostołowie i ich wzór życia duchowego w realizowaniu się naszej świętości

Apostoł (gr. *apostolos* = wysłannik) – nazwa używana w NT najczęściej na określenie najbliższych uczniów Jezusa Chrystusa powołanych przez niego osobiście i „wysłanych” do głoszenia jego nauk. Również sam Jezus jest nazywany „apostołem” czyli „wysłannikiem” Boga (Hbr 3,1).

1. Jezus wybiera dwunastu apostołów (Mt 10,2-4), (Mk 3, 16-19), (Łk 6,13-16).

NT nazywa ich także „Dwunastoma”.

2. Oni zgadzają się być apostołami:

- 1) Jezus mówi „chodźcie, a zobaczycie” (J 1,39a)
- 2) „Poszli więc i zobaczyli, gdzie mieszka i tego dnia pozostali u Niego” (J 1, 39b)

Etap I-B – Formacja duchowa

3. Szkoła Jezusa

1) Szkoła Jezusa nie była żadną instytucją. Apostołowie nie czytali ksiąg, nie uczyli się definicji. Szkołą był sam Jezus. Wszystko, co spotykali na swojej drodze było punktem wyjścia do nauczania. W szkole Jezusa uczyło się żyć tak jak Jezus.

2) Apostołowie słuchają Jezusa.

Wszystkie mowy Mistrza i Jego nauczanie jest w pierwszej kolejności skierowane do apostołów. Oni są obecni przy różnych dialogach Jezusa z ludźmi. Słuchają wszystkiego, co mówi. Nie skupiają się tylko na tym, co mówi do nich, ale słuchają wszystkiego. Dzięki temu, że słuchali mogli przekazać naukę Jezusa i ją spisać.

3) Apostoł jest uczniem.

W Ewangelii słowo „apostół” pojawia się jedynie 9 razy, natomiast słowo uczeń pojawia się aż 262 razy. Przy czym miejsca te określają istotę ucznia. Jest nim ten, kto stara się być jak jego mistrz. Przyjmuje jego kryteria wartości, sposoby działania oraz misję. Uczeń to ten, który „jest jak jego mistrz”.

4) Wskazania dla Dwunastu

Ewangelista Mateusz wyraźnie zaznacza, że niektóre wskazania, rady odnosiły się wyłącznie do grona dwunastu apostołów (*Mt 11,1; Mt 10,5-42*).

5) Warunki, jakie musi spełnić prawdziwy uczeń Pana Jezusa:

a) umiłowanie Jezusa nade wszystko (*Łk 14,26*)

b) zaparcie się samego siebie (*Mt 16,24*)

c) zgoda na dźwiganie krzyża (*Łk 14,27*)

d) naśladowanie Jezusa (*Mt 16,24*)

e) trwanie w nauce Jezusa (*J 8,31*)

f) odrzucenie wszystkiego, co stanowi przeszkodę w naśladowaniu Jezusa *Łk 14,33*

g) decyzja pójścia za Jezusem bez ociągania (*Łk 9,62*)

4. Duchowość apostołów

1) Duch wyrzeczenia się „Tak więc nikt z was, kto nie wyrzeka się wszystkiego, co posiada, nie może być moim uczniem” (*Łk 14,33*).

a) wyrzeczenie się rodzinnych więzów (*Łk 14,26*).

b) wyrzeczenie się własnej działalności (*Mk 1,17*).

c) wyrzeczenie się dóbr materialnych (*Łk 18,18-23* bogaty młodzieniec)

2) Duch pokory i służby (*Mk 9, 34; Łk 9, 46; 22, 24*).

3) Prawdziwa miłość do Boga i do ludzi (*J 13,34n*).

4) Duch wiary (*Łk 17,5*); (*J 14,12*); (*Dz 5,12*).

5) Duch modlitwy „Panie, naucz nas modlić się...”. (*Mt18, 19-20*); (*Dz 1,14*) ; (*Dz 2,42*); (*Dz 4.23-31*); (*Dz 4,31*).

6) Duch misyjny – uległość Duchowi Świętemu (*Dz 1,8; Dz 1,5*).

7) Duch błogosławieństw.

Duchowość misyjna zakłada, że „Misjonarz jest człowiekiem Błogosławieństw” (*RM 91 2*) kazali ich ubiczować (...) A oni (...) cieszyli się, że stali się godni cierpieć dla Imienia Jezusa” (*Dz 5,40-41*).

8) Dawanie świadectwa (*Dz 4,33; Dz 8,25; Dz 5,32*).

9) Duch dyskrecji (sztuka apostołskiego milczenia) (*Mk 8,30; 9,9; 1,44; 5,43; 8,26; 7,36*).

10) Duch przebaczenia (*Mt 18,21*).

Śmierć Szczepana, który umierając modlił się o przebaczenie dla swych oprawców (*Dz 7,6*), świadczy o tym, że uczniowie Pańscy zrozumieli właściwie nakaz przebaczenia bliźnim.

It

8. Św. Wincenty Pallotti jako wzór naszego życia duchowego

1. Tekst mówi o przykładzie, jaki daje nam Pallotti w zakresie wiary w Boga nieskończonego w Swej mądrości, mocy, sprawiedliwości i miłości, a które to przymioty Boga określa jako nieskończenie miłosierne. O tej wierze powiada Pallotti, że jest „najlepszym lekarstwem na wszystko”.
2. Z tą wiarą wiąże się ściśle wielkie zaufanie do Boga, graniczące z pewnością, że Bóg da to, o co jest proszony i da jeszcze więcej.
3. Życie duchowe Pallottiego jednak to nie tylko modlitwy prośby, ale to przede wszystkim modlitwy uwielbiania Boga, przeniknięte wielkim pragnieniem oddania Mu nieskończonej chwały. Wyrażając to pragnienie Pallotti zdaje sobie sprawę z tego, że stworzenie jako stworzenie nie jest w stanie oddać Bogu nieskończonej chwały. Rozwiązaniem jednak tego problemu jest uczynienie tego w Chrystusie, z Nim i przez Niego. To jest droga, która sprawia, że pragnienie nieskończonej chwały Bożej z jego strony nie jest czczą mrzonką i nierealnym marzeniem.
4. Z tego pragnienia wypływa jak najdalej idące naśladowanie Jezusa, który oddaje Ojcu nieskończoną chwałę we wszystkim, co czyni jako Jego Syn, także okazując Jego Miłość ludziom. Św. Wincenty czyni możliwie wszystko, co jest w zasięgu jego możliwości, aby życie Jezusa stało się Jego życiem. I nie trzeba dodawać, że w tym chciałby być przez wielu naśladowany.

rf

9. Bóg w doświadczeniu świętego Wincentego Pallottiego – Bóg Miłość Nieskończona

1. To przede wszystkim Bóg, który jest Miłością i to Miłością Nieskończoną i która domaga się odpowiedzi, którą jedynie wystarczającą może być miłość i to nieprzeciętna, tzn. w miarę wielka.
2. Aby jednak człowiek mógł dać tego rodzaju odpowiedź na tę Miłość Bożą, konieczne, aby doświadczył jej jako nieskończonej.
3. Święty Wincenty Pallotti to nie tylko przeżywanie tej miłości, ale też dzielenie się niemal zawsze i wszędzie doświadczeniem w tej dziedzinie. Według Pallottiego człowiek nie tylko przez chrzest jest powołany do obrazowania i dzielenia się tą miłością z bliźnimi, ale już jako stworzony na obraz i podobieństwo Boże powinien on obrazować w swoim życiu Boga jako Miłość Nieskończoną.

rf

I-C. Formacja apostołska

1. W poszukiwaniu istoty apostołstwa

1. Tekst zwraca uwagę, że sam termin „apostołstwo” nie jest terminem jednoznacznym. Szeroko pojęty jest on synonimem posłannictwa, a posłannictwo może być różne, nie tylko religijne, a tym bardziej nie tylko chrześcijańskie. Apostołstwo, zależnie od tego, jak się je pojmuje, może być więcej lub mniej związane z samym człowieczeństwem, czyli naturą człowieka.

2. Posłanniczy charakter człowieczego bytu ukazuje na gruncie myślenia czysto naturalnego przede wszystkim fenomenologia. I jako filozofia istoty doskonale pomaga nam ona zrozumieć, czym w istocie swej jest każde autentyczne apostołstwo, a na tym tle, czym jest apostołstwo religijne i chrześcijańskie. Jako zaś filozofia podmiotu nie traktuje o człowieku jako o przedmiocie, ale uwzględnia jako decydującą rolę jego własnej świadomości.

3. W świadomości tej apostołstwo człowieka jawi się jako wykonywanie roli posłańca wobec innej osoby lub osób, które są odbiorcami jego posłania. Posłaniec oczywiście pozostaje w stałej relacji do tego, który go posłał i którego uważa za swój autorytet i od którego uczy się stosunku, jaki powinien zająć wobec adresata posłania. Różnice między posłannictwami to nie tylko różnice dotyczące treści posłania, ale także różnice między posyłającymi i między adresatami posłania.

4. Posłany nie tylko ma w świadomości, że jest posłany, ale także jest gotów, aby spełnić wolę posyłającego i zdaje sobie sprawę z tego, że jeżeli nie sam, to przy pomocy posyłającego zdolny będzie to posłannictwo wypełnić. Nie jest to bowiem jedynie stosunek służbowy, ale raczej rodzinny na wzór stosunku, jaki ma dziecko do swojego ojca. A więc jest to stosunek nacechowany miłością, którą określamy jako dziecięcą.

5. Miłość do adresata posłania jest jakby odwrotnością miłości do posyłającego, gdyż ma on charakter podobny do miłości posyłającego, a więc ojcowski i autorytatywny. Adresat posłania powinien być przez niego rozpoznany w potrzebach, którym ma wyjść naprzeciw, gdyż tylko dzięki temu apostołstwo staje się uobecnianiem posyłającego.

rf

2. Warunki skuteczności słowa

Główne warunki skuteczności apostołstwa słowa oraz warunki upowszechnienia tej skuteczności można sprowadzić do następujących:

1. Przekazywanie przede wszystkim tylko Słowa Bożego

Ponieważ przekaz innych słów nie ma w pełnym tego słowa znaczeniu skuteczności apostołskiej i może wprowadzać w błąd, że mamy do czynienia z apostołstwem.

2. Maksymalne zaangażowanie się w realizację przekazu Słowa

Dla skuteczności samego przekazu nie jest obojętne, ile i jaki wysiłek zostaje podjęty, aby przekaz i konsekwentnie samo Słowo okazało się skuteczne.

3. Uwzględnienie możliwości i potrzeby akceptacji przekazu Słowa przez Jego odbiorcę

Nie jest bez znaczenia, dla skuteczności przekazu, uświadomienie sobie, kim jest ten, komu przekazuje się Słowo i jakie są warunki akceptacji tego Słowa przez Jego odbiorcę.

4. Faktyczne otwarcie się odbiorcy na przekaz tego Słowa

Samo otwarcie się na Słowo jest bowiem także dziełem woli, gdyż wola ostatecznie decyduje, czy i jaki jest Jego odbiór.

5. Zaangażowanie jak największej ilości w przekazywanie Słowa Bożego

Chodzi o powiększenie liczby głosicieli Słowa Bożego.

6. Wykorzystanie istniejących środków upowszechniania Słowa Bożego

Chodzi nie tylko o głoszenie jak największej ilości kazań i konferencji ani o rozprowadzenie jak największej ilości książek i prasy, ani o nadanie jak najwięcej audycji radiowych i telewizyjnych czy o wysłanie jak największej ilości listów i e-mailów, ale o przekształcenie zwyczajnych codziennych licznych bezpośrednich rozmów w rozmowy apostołskie.

rf

3. Znaczenie wspólnotowości i przygotowania się do apostołstwa

1. „Gdzie dwaj albo trzej zgromadzeni są w moje imię tam i Ja jestem pośród nich” (Mt 18,20). W tych słowach Pan Jezus podkreśla znaczenie wspólnoty jak również wskazuje na cel gromadzenia wspólnoty. Co więcej – zapewnia swoją obecność. W podobnych słowach zapewnia wspólnotę o wysłuchaniu prośb kierowanych do Niego: „Gdzie dwaj albo trzej o coś zgodnie prosić będą, tego użytych im mój Ojciec Niebieski” (Mt 18, 19).

2. Wspólnota uczy być razem i jest miejscem wypraktykowania mojej wiedzy, którą chcę przekazać innym. Bowiem osobiste przeżycie głoszonej nauki jest niezastąpionym świadectwem w przekazywaniu innym głoszonej prawdy.

3. „Jeżeli, ktoś mówi, że miłuje Boga, a brata swego nienawidzi jest kłamcą i nie ma w nim prawdy” (1 J 4,20). Ożywienie w sobie naszego posłannictwa w Kościele nie może się dokonać bez tej prawidłowości, która wynika z treści najważniejszego przykazania miłości Boga i bliźniego.

4. Cechy doskonałej wspólnoty:

- 1) wspólne trwanie na modlitwie;
- 2) wspólna praca;
- 3) wspólnota odpoczynku, rekreacji, twórczych rozmów;
- 4) wspólnota myśli, dążeń;
- 5) wspólnota uczuć (to wspólnota i zjednoczenie serc).

5. Znaczenie apostołstwa wspólnotowego

1) „Apostołstwo wspólnotowe to z punktu widzenia prakseologii wyższa forma apostołstwa” (ks. R. Forycki, Prakseologia apostołstwa, s.33) (KK 9).

2) Aby apostołstwo wspólnotowe było możliwe, trzeba najpierw dostrzec właściwe miejsce i swoją rolę w tym apostołstwie.

3) „Małe wspólnoty jako laboratorium wspólnotowości” (tamże, s.36).

Sobór Watykański II sugeruje, aby każda parafia była wspólnotą wspólnot. Bowiem mała wspólnota jest większą szansą zaistnienia dla każdego i zrealizowania swojej roli w Kościele Chrystusowym.

4) Model apostołstwa wspólnotowego wg św. Wincentego Pallottiego.

„Brak współpracy i koordynacji w pracach apostołskich i pojedynczych wysiłkach – stwierdza Pallotti – to nieszczęście Kościoła” (por. OCCC IV, 122.123;V,226)” (tamże, s.37).

6. Prakseologiczne znaczenie przygotowania się do apostołstwa.

1) Nieefektywność działań nieprzygotowanych (ks. R. Forycki, Prakseologia apostołstwa, s.39)

2) Elementy przygotowania apostołskiego (por. tamże s.40-41).

7. Przygotowanie się do apostołstwa

Dekret o apostołstwie świeckich o przygotowaniu się do apostołstwa (DA 28).

1) Treści wychowania apostołskiego (formacja duchowa,intelektualna, umiejętność widzenia świata, umiejętność życia w społeczności)

2) Środowisko wychowawcze

Obowiązek gorliwego przygotowania się do apostołstwa nie ustaje z chwilą osiągnięcia wieku dojrzałego, gdyż nowe potrzeby i możliwości stwarza wtedy środowisko pracy. Na tym etapie jeszcze pilniej należy przestrzegać zasady (zwłaszcza w kierownictwie duchowym prowadzonym przez konfesjonał) nakazującej ludziom zachowanie świeckiego charakteru, który nadaje ich formacji specyficzne znamię, właściwe laikatowi i jego duchowości (por. DA 29). Chodzi bowiem o to, by świeccy „kierowani duchem ewangelicznym przyczyniali się do uświęcenia świata na kształt zaczynu od wewnątrz niejako, zajmując się sprawami świeckimi i kierując nimi po myśli Bożej” (KK 31). Ludzie świeccy mają się czuć w pełni obywatelami tego świata, wiedząc jednak, że jego postać przemija (por. 1 Kor 7, 31).

4. Jezus Chrystus – Apostoł Ojca Przedwiecznego

1. Pierwszy posłany

Jezus Chrystus jest Tym, którego posłał Bóg Ojciec. Jego apostołstwo jest ontycznie pierwsze. W Nim i przez Niego zostaje następnie posłany Duch Święty.

2. Jezus jako Słowo Ojca

Jest Stwórcą świata wraz z Ojcem i Duchem Świętym. Jezus jako Słowo Ojca jest przyczyną wzorcą całego stworzenia; zarządza wszystkim, wszystko porządkuje i zabezpiecza, wszystkiemu nadaje cel. Dzięki Niemu we wszechświecie panuje ład i harmonia, wszystko przez Niego otrzymuje życie i określoną naturę. Jezus jest Mądrością Ojca; w tej Mądrości tkwią wszystkie wzorce i idee, według których wszystko się stało i jest podtrzymywane w istnieniu.

3. Jezus jest zbawicielem człowieka

Takim jest zwłaszcza po grzechu pierworodnym. Jako Słowo wciela się On w ludzki język, zanim wcieli się w ludzkie ciało. Jezus objawia nie tylko mądrość Boga, ale i Jego działanie zbawcze, Syn Boży jest Zbawicielem.

Słowo staje się Ciałem i zamieszkuje między ludźmi, aby im przywrócić utracony związek z Bogiem. Syn Boży przybywa jako nieskażony obraz Boga, aby w Nim, człowiek na ziemi, odnalazł związek z Ojcem w niebie.

Zrodzony przed wiekami przez Boga Ojca, od początku u Boga i Bóg sam, Jezus przychodzi w ludzkim ciele jako syn Maryi Dziewicy.

Jezus przychodzi jako sługa swego Ojca w niebie, ale i ludzi na ziemi (por. Flp 2, 7; Mk 10,45; J 13,1-5). Przychodzi w określonym czasie i miejscu, aby potem głosić Królestwo Boże w różnych miejscach i w różnych czasach, by wzywać do nawrócenia i realizując plan zbawienia ofiarować się za drugich.

5. Jezus siedzący po prawicy Ojca

Choć posłał apostołów i uczniów z Ewangelią w świat, nie przestaje być Apostołem Ojca w świecie. Pozostaje obecny w Piśmie Świętym i w sakramentach, zwłaszcza w Eucharystii, w całym Kościele i w każdym człowieku. Jest to Chrystus w chwale, który nadal posyła i w którego Imię głoszona jest Ewangelia i wyrzucane złe duchy.

Jest to apostołstwo, które stanowi przygotowanie ostatecznego triumfu Chrystusa, które dokona się przy drugim przyjściu Chrystusa, dopóki nie nastąpi ostateczna rekapitulacja wszystkiego w Chrystusie, kiedy przyjdzie w chwale (por. Mt 25,31) i będzie rzeczywiście królował bez końca (por. Łk 1,33), okazując się Panem całego stworzenia i wszystkich narodów (por. Ef 1,10; Ps 116,1; Łk 2,31).

6. Cechy apostołstwa Jezusa:

- 1) zjednoczenie z Chrystusem
- 2) pogłębianie świadomości posłannictwa
- 3) głoszenie Boga któremu służymy

7. Jezus jako model wszelkiego apostołstwa.

Nie wiemy, czym jest chrześcijańskie apostołstwo, jeśli nie znamy apostołstwa pierwszego posłanego przez Ojca. On o tym apostołstwie nie tylko poucza, ale jest jego żywym przykładem. Każdy posłany przez Ojca powinien upodobnić się do Jego Jednorodzonego Syna, czyli apostołować jak Jezus: wejść w znajomość Ojca i pełnić Jego Wolę. Z tego płynie obowiązek naśladowania Jezusa Apostoła Ojca. O tym wiele mówi św. Wincenty Pallotti, podkreślając, że niezbędne jest naśladowanie Jezusa w całym Jego życiu ukrytym i publicznym. O szczegółach tego naśladowania mówi jego Reguła Wielka i Mała i inne jego wypowiedzi.

gk

5. Apostolstwo Królowej Apostołów

1. Urodzenie Jezusa w ludzkim ciele, ofiarowanie Mu swojego łona i wydanie na świat i uczestniczenie od początku w Jego misji wobec świata

- 1) Duchowe macierzyństwo wobec Jezusa
- 2) Rola Maryi w Kanie Galilejskiej i Jej współdziałanie w Ofierze Syna w świątyni jerozolimskiej i na Golgocie
- 3) Aktywność apostołska wobec uczniów Jezusa i Kościoła
- 4) Maryja uczy jak realizować apostołstwo Jej Syna
- 5) Papież Pius XII o macierzyńskim apostołstwie Maryi
- 6) Maryja jako apostołska towarzysząca Słudze Jahwe - Jezusa, zwłaszcza w Kanie, pod Krzyżem i w Wieczerniku.
- 7) Kościół przez wieki podkreśla, że Ona jest prototypem apostołstwa Kościoła
- 8) Maryja razem z Kościołem uczestniczy w apostołstwie Swego Syna

2. Cechy apostołstwa Maryi:

- 1) otwartość na działanie Ducha Świętego
- 2) wrażliwość na potrzeby drugiego człowieka
- 3) kontemplacja Słowa Bożego
- 4) uczestnictwo w krzyżu Chrystusa
- 5) trwanie we wspólnocie rodzącego się Kościoła

3. Sługa Boży Jan Paweł II, przywołując św. Wincentego Pallottiego, mówi o znaczeniu Maryi dla apostołstwa Kościoła: Święty Wincenty Pallotti tej roli Maryi doświadczył we własnym życiu i dlatego pragnął, aby tego doświadczyli też inni; dlatego:

- 1) dał Ją za patronkę swemu dziełu Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego
- 2) Obraz, na którym Ona znajduje się w centrum społeczności wieczernikowej stał się sztandarowym, obrazem, w którym czczona jest w szczególny sposób apostołska tajemnica Jej życia.
- 3) kontakt z Maryją poprzez nieustanne duchowe przebywanie w Wieczerniku uznał Pallotti za szczególny rys naszego charyzmatu
- 4) Sługa Boży Jan Paweł II o „wizerunku Dziewicy z Wieczernika, modlącej się z apostołami w oczekiwaniu na Ducha Świętego”
- 5) Moje nabożeństwo do NMP Królowej Apostołów?

msz

6. Apostolstwo Dwunastu

1. Cechy apostołstwa Dwunastu:
  - 1) otwarcie na działanie Ducha Świętego
  - 2) trwanie we wspólnocie
  - 3) nawracanie się z niedowierzania Chrystusowi
  - 4) bycie sługą braci
  - 5) podejmowanie misji z gorliwością
  - 6) naśladowanie Chrystusa
2. Jest to drugi, co do rangi, rodzaj apostołstwa podejmowanego przez osoby ludzkie
  - 1) Apostołowie otrzymali nominację od samego Jezusa
  - 2) Dzieje Apostolskie nazywają to apostołstwo diakonią i urzędem apostołskim
3. W zakres tego apostołstwa wchodzi:
  - 1) towarzyszenie Jezusowi
  - 2) stała gotowość do wypełniania Jego poleceń
  - 3) władza związywania i rozwiązywania
4. Charakter apostołstwa Dwunastu:
  - 1) Decyzje apostołów mają wydzwięk nie tylko doczesny, ale sięgają w wieczność
  - 2) Apostolstwo Dwunastu ma charakter wybitnie służebny
  - 3) Apostoł reprezentuje przede wszystkim pokornego Jezusa Sługę Jahwe
  - 4) Apostoł także posługuje ludziom
  - 5) Apostolstwo Dwunastu realizuje się w naśladowaniu Jezusa
  - 6) Apostolstwo jest naśladowaniem Jezusa ubogiego, posłusznego i dziewiczego
  - 7) Apostolstwo wiąże się ściśle ze szczególnym posłuszeństwem Duchowi Świętemu
  - 8) Dwunastu są bezpośrednimi świadkami życia, śmierci, zmartwychwstania i wniebowstąpienia Chrystusa
  - 9) Wyjątkowość i неповtarzalność tego apostołstwa – otrzymali oni pewne przywileje i charyzmaty których nie mieli już ich następcy

msz

Etap I-C – Formacja apostołska

7. Apostolstwo siedemdziesięciu dwóch uczniów Jezusa

1. Bezpośrednio posłanymi przez Jezusa, choć nie nazwanymi apostołami, są Jego uczniowie w liczbie 72

- 1) Wysłani zostali po dwóch
- 2) Otrzymali zadania podobne do tych, jakie Jezus wyznaczył apostołom
- 3) Jezus potraktował ich podobnie, jak apostołów
- 4) Wielu z nich jednak opuściło Mistrza
- 5) Różnili się od apostołów

2. Liczba uczniów Jezusa nie ogranicza się jednak do tych 72

- 1) Oprócz apostołów Jezusowi towarzyszą inne osoby
- 2) Ewangelia mówi, że „szły za Jezusem” kobiety
- 3) Znaczenie terminu „uczeń”
- 4) Jedynym kryterium ucznia i uczeniocy Chrystusa było bycie z Nim i w Nim
- 5) Uczniem może być każdy kto przyjmie warunki Jezusa
- 6) Uczniowie Jezusa wybrali Go za Mistrza
- 7) Uczniów wybierał sam Jezus
- 8) Chrześcijanin uczniem Jezusa
- 9) Uczeń Jezusa zdobywa umiejętności od Jezusa
- 10) Wiedzieć Kogo i czego się szuka
- 11) Dawać świadectwo życiem

msz

8. Współczesne próby skutecznej ewangelizacji a propozycja Pallottiego

1. Obraz współczesnego świata jako Kairos (znak czasu)

Próba diagnozy jakie są znaki czasu: pogarda dla Ewangelii, wiary, Kościoła; kult materii; hedonizm, brak odpowiedzialności; rozbitcie więzi społecznych; globalizacja; postęp techniczny; duży podział między bogatymi a biednymi itd.

2. Odpowiedź Kościoła na wyzwania współczesności

Znaki czasu są wyzwaniami dla współczesnego Kościoła. Dzisiejszy świat, jak zawsze potrzebuje ewangelizacji. Po Soborze Watykańskim II podjęły to wyzwania ruchy katolickie. W ciągu całej historii Duch Święty interweniował wzbudzając coraz to nowych świętych i coraz to nowe charyzmaty, jako odpowiedź na coraz to nowe wyzwania jakie świat rzucał misji ewangelizacyjnej Kościoła.

3. Propozycja Pallottiego

Święty Wincenty Pallotti kładąc fundament pod dzieło Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego, wypracował swoistą teologię apostołstwa, którą by można uznać za pierwociny i punkt wyjściowy do rozwoju współczesnej teologii apostołstwa chrześcijańskiego. Wizja Pallottiego posiadała najgłębsze duchowe korzenie: wynikała z modlitwy i kontemplacji, z dążenia do osobistej świętości i z pragnienia naśladowania Chrystusa.

4. Wizja 12 prokur

Pallotti wymienia 12 prokur czyli zadań apostołskich, którymi obejmuje wszystkie potrzeby duszpasterskie, apostołskie i misyjne współczesnego mu Kościoła. Dla nas są wzorem do odczytywania znaków czasu i reagowania na nie zgodnie z planem Bożym.

5. Wizja Pallottiego realizowana współcześnie

Mając na uwadze ogrom zadań, przerastających możliwości jednego człowieka, czy nawet całego pokolenia, jest rzeczą zrozumiałą, że dzieło św. Wincentego Pallottiego nie zostało zrealizowane ani za jego życia, ani w dotychczasowej historii Zjednoczenia. Pallotti uważał, że trzeba naśladować Chrystusa, który podjął się dzieła Odkupienia, mimo że przewidywał, jak mała będzie liczba jego naśladowców i wyznawców.

6. Cechy apostołstwa św. Wincentego Pallottiego:

- 1) Ewangelię uczynić regułą życia
- 2) uniwersalizm apostołski (Prokury)
- 3) apostołstwo jako owoc głębokiego zjednoczenia z Bogiem
- 4) ekspiacyjny wymiar apostołstwa
- 5) umiłowanie Kościoła
- 6) odczytywanie znaków czasu jako inspiracji do apostołstwa

7. Propozycja Pallottiego – co ma do zaferowania ZAK

Lista potrzeb skonstruowana przez Pallottiego wynikała z doskonałej znajomości ówczesnego świata oraz obserwacji dokonań innych osób i instytucji w Kościele. Opis Pallottiego jest jakby kompasem, który wyznacza kierunki działalności na przyszłość. W tej perspektywie kieruje on czytelnika na całe spektrum duchowych i materialnych potrzeb ówczesnego świata. Geniusz Pallottiego polegał na tym, że dostrzegał on konieczność „koordynacji” tych wszystkich wysiłków.

8. Pytania do dyskusji

- 1) Jakie znam ruchy, grupy, wspólnoty Kościoła Katolickiego?
- 2) Jak rozumiem pojęcie „jedność w różnorodności” w odniesieniu do ruchów katolickich?
- 3) Czy znam ruchy ekumeniczne zrzeszające chrześcijan różnych wyznań, czyli braci oddzielonych?
- 4) Jak widzę miejsce i zadania Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego we współczesnym świecie i w Kościele?

Ad infinitam Dei gloriam
Ad destruendum peccatum
Ad salvandas animas

Program Formacji Wstępnej do Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego – wersja skrótowa

materiał formacyjny przygotowany
przez Zespół ds. Formacji ZAK
pod przewodnictwem
ks. dr Romana Foryckiego SAC

ETAP II

Sekretariat Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego
ul. Skaryszewska 12, 03-802 Warszawa, tel. (22) 818-27-51, w.370
e-mail: sekretariat.krzkak@gmail.com
www.zak-pallotti.pl

Redakcja: s. Monika Szupryt SAC
Redakcja techniczna: Adam Sikora, ZAK Ecclesia

Wprowadzenie – Dlaczego wersja skrócona Programu Formacji Wstępnej do ZAK?

Znana jest pełna wersja Programu Formacji Wstępnej dla jej pierwszego etapu

1. W roku 2008 Krajowa Rada Koordynacyjna ZAK w Polsce opublikowała w zakresie wewnętrznym „Program Formacji Wstępnej” opracowany przez Zespół Formacji ZAK, który faktycznie zawierał tylko program pierwszego etapu tej formacji. Ten program był recenzowany przez wiele osób, często w supozycji, że jest to program całej formacji wstępnej. Wiele było słusznym opinii, ale nie wszystkie można było uwzględnić.

Pełna wersja Programu

2. W bieżącym roku 2011 Zespół ukończył pracę nad wytypowaniem i opracowanie tematów formacyjnych dla pozostałych dwóch etapów tej formacji. Teksty są *in extenso* opracowane i do wykorzystania od zaraz.

3. Zespół nie proponuje upublicznienia tekstów pełnej wersji Programu w podobny sposób, jak to miało miejsce z tekstami pierwszego etapu formacji. Wiąże się to z myślą, aby skoncentrować się na tworzeniu ekip, które będą prowadzić tę formację i które do tego zadania powinny się odpowiednio przygotować. Te materiały będą dla nich podstawą i pomocą w prowadzeniu formacji.

Dlaczego wersja skrócona Programu

4. Aby zrobić nabór kandydatów (duchownych, zakonnych i świeckich) do prowadzenia formacji, niezbędne jest pokazanie, czego ta formacja będzie od nich wymagała. I temu m. in. służy publikowany wewnętrznie w trzech zeszytach Program Formacji Wstępnej w skróconej wersji. Ukazuje on nie tylko tytuły tematów, ale także przybliży treści, które pod tymi tytułami się kryją, co pozwala wytworzyć sobie ogólną wizję strony merytorycznej całej formacji. Zeszyty są trzy, każdy dotyczy jednego etapu formacji, co wydaje się pewnym ułatwieniem w zapoznaniu się z proponowanym programem.

Przewodniczący
Zespołu ds. Formacji ZAK

ks. Roman Forycki SAC

Warszawa, kwiecień 2011 r.

Sygnatury autorów opracowań:

<i>gk</i>	dk Grzegorz Kalbarczyk SAC
<i>lt</i>	s. Lucyna Trzonkowska SAC
<i>łś</i>	ks. Łukasz Śleziak SAC
<i>mm</i>	mgr Małgorzata Morawska
<i>mst</i>	mgr Marta Staszewska
<i>msz</i>	s. Monika Szupryt SAC
<i>pk</i>	ks. Przemysław Krakowczyk SAC
<i>rf</i>	ks. Roman Forycki SAC

ETAP I (w osobnym zeszycie)

I-A. Formacja ludzka

1. Formacja ludzka – pojęcie, potrzeba, modele i rodzaje
2. Wołanie o człowieka
3. Cieleśny wymiar człowieczeństwa
4. Płciowość człowieka
5. Formacja do wartości
6. Prawda jako wartość
7. Wola człowieka
8. Wolność człowieka
9. Uczucia

I-B. Formacja duchowa

1. Biblijna koncepcja duchowości człowieka
2. Pojęcie życia duchowego i duchowości chrześcijańskiej
3. Bóg jako Ojciec. Wezwanie do dziecięstwa Bożego
4. Jezus Chrystus i wezwanie do braterstwa z Nim i naśladowania Jego ducha
5. Posłuszeństwo Duchowi Świętemu
6. Maryja – Oblubienica Ducha Świętego
7. Apostołowie i ich wzór życia duchowego w realizowaniu się naszej świętości
8. Święty Wincenty Pallotti jako wzór naszego życia duchowego
9. Bóg w doświadczeniu świętego Wincentego Pallottiego – Bóg Miłość Nieskończona

I-C. Formacja apostołska

1. W poszukiwaniu istoty apostołstwa
2. Warunki skuteczności słowa
3. Znaczenie wspólnotowości i przygotowania się do apostołstwa
4. Jezus Chrystus – Apostoł Ojca Przedwiecznego
5. Apostolstwo Królowej Apostołów
6. Apostolstwo Dwunastu
7. Apostolstwo siedemdziesięciu dwóch uczniów Jezusa
8. Współczesne próby skutecznej ewangelizacji a propozycja Pallottiego

Etap II-A – Formacja ludzka

ETAP II	strona
II-A. Formacja ludzka	8
1. Być osobą	8
2. Być mężczyzną	9
3. Być kobietą	10
4. Być małżonkiem	11
5. Być celibatariuszem	12
6. Być sobą	13
II-B. Formacja duchowa	15
1. Pallotti mistrzem pracy nad sobą	15
2. Pallotti mistrzem życia modlitwy	16
3. Pallotti mistrzem korzystania z lektury duchowej	17
4. Pallotti mistrzem wykorzystywania czasu	18
5. Pallotti mistrzem rekolekcji	18
6. Pallotti mistrzem rad ewangelicznych	19
7. Pallotti mistrzem zaufania Bogu	20
II-C. Formacja apostołska	21
1. Pallotti jako rzecznik apostołstwa powszechnego	21
2. Zjednoczenie Apostołstwa Katolickiego jako praktyczna realizacja idei apostołstwa katolickiego	22
3. Pallotti jako odkrywca charyzmatów ludzi świeckich	24
4. Znaczenie apostołstwa modlitwy	25
5. Znaczenie apostołstwa czynu	26
6. Znaczenie apostołstwa cierpienia i ofiary	27

ETAP III (w osobnym zeszycie)

III-A. Formacja ludzka

1. Być ojcem
2. Być matką
3. Być liderem
4. Być przyjacielem
5. Być autorytetem
6. Pallotti jako wzór wychowawcy

III-B. Formacja duchowa

1. Święty Wincenty Pallotti jako wzór wiary
2. Święty Wincenty Pallotti jako wzór miłości
3. Święty Wincenty Pallotti wzór pokory
4. Święty Wincenty jako wzór nabożeństwa do Męki Pańskiej
5. Święty Wincenty Pallotti jako wzór kultu maryjnego
6. Święty Wincenty Pallotti jako wzór kultu Eucharystii

III-C. Formacja apostołska

1. Ożywiać wiarę
2. Rozpalać miłość
3. Jednoczyć wysiłki apostołskie
4. Popierać, ożywiać i tworzyć nowe wspólnoty apostołskie
5. Odnawiać oblicze Kościoła
6. Kiedy uczeń staje się mistrzem

ETAP II

II-A. Formacja ludzka

1. Być osobą

1. Tekst podkreśla, że jest różnica między byciem człowiekiem a byciem osobą ludzką. Np. Jezus jest człowiekiem, ale nie jest osobą ludzką, jest Osobą Boską, która mając naturę Boską wcieliła się także w naturę ludzką. Także mówiąc o człowieku mówimy ogólnie, zaś osoba ludzka to jest konkretny człowiek uczestniczący w naturze ludzkiej. Osoba ma to do siebie, że różni się radykalnie od rzeczy, bo nie jest tylko przedmiotem, ale także i przede wszystkim podmiotem, na który wskazują jej czyny. W tym sensie nie jest ona tylko czymś, ale przede wszystkim kimś, nie tylko jako uczestnik natury, która posiada, ale także jako niepowtarzalny uczestnik tej natury, różniący się od innych osób. Osoba to indywidualne „ja”.

2. Osoba jako indywidualny uczestnik rozumnej natury nie oznacza izolacji czy całkowitej niezależności od innych indywidualów osobowych czy nawet od świata pozapodmiotowego. Więcej, do natury osoby należy pozostawać w różnych relacjach, także w relacjach zależności, jednak takich, które nie niszczą jej indywidualności, ale ją rozwijają. Ona rozwija się w komunii z innymi osobami

3. Tak pojęta osoba, zwłaszcza w Jezusie Chrystusie, stanowi obraz i podobieństwo Boga, czyli realizację zamysłu Bożego o człowieku. I jako taka posiada swoją wielką godność i zasługuje nie tylko na szacunek, ale i na cześć. Jest to bowiem „ja” skierowane całkowicie ku „ty” i ku tworzeniu wspólnoty i jedności w różnorodności.

rf

2. Być mężczyzną

1. Termin kojarzony z mężczyzną to przede wszystkim męskość. W dzisiejszych czasach ma ona związek z odwagą. Prawdziwy mężczyzna stoi w obronie kobiety. Nie tylko swej żony, ale każdej, która tego potrzebuje. Tym, co stanowi różnicę pomiędzy kobietą a mężczyzną to nie tylko budowa fizjologiczna i zróżnicowania psychiczne, ale także wymiar odrębnego powołania.

2. Ojcostwo

- 1) Ojciec to ten, który niesie na barkach brzemień odpowiedzialności za rodzinę, który strzeże wartości, jest autorytetem, wzorem cnót, odbiciem ojcowskiej miłości Boga. Dar ojcostwa jest ściśle związany z macierzyństwem, ponieważ rodzi się ze wzajemnej miłości współmałżonków.
- 2) Każdy ojciec w rodzinie ma właściwe sobie zadanie do spełnienia. Urzeczywistnianie ojcostwa dokonuje się przede wszystkim poprzez miłość do żony i dzieci oraz równego w stosunku do matki udziału w wychowaniu dzieci.

3. Bóg Ojciec jako wzór ojcostwa

- 1) Źródłem teologii ojcostwa jest prawda wiary mówiąca, że Bóg jest Ojcem Jezusa Chrystusa i wszystkich ludzi (por. Mt 7,21; Mt 5,45). Pomijając różnice ontologiczne, trzeba stwierdzić, że Ojcostwo Boga jest prawzorem i źródłem wszelkiego ojcostwa na ziemi (por. Ef 3, 14-15). Podobieństwo do Boga wskazuje mężczyźnie sposób realizacji ojcowskiego powołania. Wizja ojcostwa zależy w dużej mierze od wizji Boga Ojca.

4. Wychowanie chłopca w zgodzie z płcią

- 1) Prawdziwa męskość jest owocem świadomej pracy nad sobą. Syn potrzebuje przykładu ojca.
- 2) Jedynym sposobem, by wychować dojrzałych mężczyzn jest wprowadzenie na głębię duchowości. Swoją tożsamość może odkryć tylko człowiek ducha, a nie ktoś skupiony na cielesności, emocjonalności czy doraźnej przyjemności. Duchowość to zdolność człowieka do zrozumienia samego siebie, a zatem również własnej płciowości.
- 3) Mężczyzna stara się przede wszystkim intelektem poznać Boga. Doświadcza Go jako Przyjaciela lub Brata. Jest On dla mężczyzny autorytetem, prawodawcą, który potrafi zafascynować.
- 4) Mężczyzna w relacji do Boga wnosi przede wszystkim działanie, zadaniowe traktowanie życia, pragnienie wolności, radość, płynącą z doświadczenia wspólnoty, szczęście jako skutek tej relacji oraz wierność, wynikającą z dokonanego wyboru.
- 5) Mężczyzna potrzebuje czasu, aby zobaczyć, że jest kochany za nic. Bóg daje mu ten czas. W relacji z Bogiem Ojcem mężczyzna odzyskuje swoje synostwo, swoją tożsamość, odzyskuje wiarę w siebie, przekraczając lęk przed oceną. Bóg daje mu przestrzeń i samotność, aby z bezradności przeszedł w pewność i potwierdzenie siebie.

gk

3. Być kobietą

1. Co to znaczy być kobietą? Odpowiedź nasuwa się mechanicznie – być dobrą matką, żoną, przyjaciółką... Ta odpowiedź każdemu z nas jest znana, bo często słyszymy o roli kobiety w życiu rodzinnym i społecznym, a powyższe określenia pojawiają się często w naszej codzienności, jak i w literaturze o kobietach.

Określenia te zawierają w sobie ogromny ładunek ciężkości, bo wskazują na miejsce, rolę kobiety, jej misję w społeczności ludzkiej.

Kobieta dojrzała powinna być skierowana raczej i mocno zainteresowana zamysłem Bożym wobec niej samej, swoją misją i całą sobą dążyć do akceptacji swojej kobiecości.

2. Zamysł Boży wobec kobiety.

1) „Stworzył ich jako mężczyznę i niewiastę” (por. Rdz 1,27). Przede wszystkim Bóg stworzył człowieka jako mężczyznę i kobietę. Jako obraz Boży oboje są w swej różności równorzędni. Wszelka więc dyskryminacja ze względu na płeć jest sprzeczna z wiarą chrześcijańską.

2) Bóg stworzył najpierw mężczyznę dlatego, że odsłaniał swoją niezwykłość stopniowo.

3. Kobiety w życiu ziemskim Jezusa.

1) Jezus Chrystus staje w obronie kobiet.

2) Kobiety razem z apostołami szły śladem Jezusa wędrującego przez miasta i wsie, nauczającego i głoszącego Ewangelię (Łk 8,2-3).

3) Kobieta cierpiąca na krwotok dotyka frędzli płaszcza Jezusa zostaje uzdrowiona. Jezus kieruje do niej słowa pochwały „Ufaj córko! Twoja wiara cię ocaliła” (Mt 9,22).

4) Marta i Maria z Betanii wypowiadają do Jezusa takie same słowa po śmierci Łazarza „Panie, gdybyś tu był, mój brat by nie umarł” (J 11,21; J 11, 32).

5) Spotkanie z Samarytanką przy studni (J,4n).

6) Już na podstawie powyżej wymienionych spotkań można wnioskować o głębokiej wierze kobiet w Jezusa jako Pana, Zbawiciela i Mesjasza. Jan Paweł II nazywa je powiernicami ewangelicznego orędzia. (Jan Paweł II, *Ecclesia in Europa*, nr 42). (List apostolski papieża Jana Pawła II o godności powołaniu kobiety, nr 16).

4. Kobiety w pierwotnym Kościele.

1) Dz 1,14

2) Dz 9,36.42

3) Dz 12,12

4) Dz 16,14

5) Dz 21,9.

5. Zrównanie z mężczyznami w Chrystusie (Ga 3, 28) (tamże nr 16).

6. Maryja – arcydziełem kobiecości i człowieczeństwa.

1) Maryja – nowa Ewa (*Mulieris dignitatem*, nr 11).

2) Kobieta spełniona

Maryja jest wzorem kobiety spełnionej. Co znaczy według Maryi być kobietą spełnioną?

Odpowiedziała na to pytaniem swoim słowem „tak”. Być kobietą spełnioną, znaczy zgodzić się, by Bóg mną rozporządzał. „Niech mi się stanie...” „Spełnić się” to znaczy „kochać do pełna”, bezgranicznie, bezbronne, mądrze, ofiarnie” (ks .J. Szymik).

7. Powyższe refleksje o kobiecie, jej misji, powołaniu, zamysle Bożym wobec niej prowadzą do następujących wniosków: kobieta powinna poznać prawdę o sobie, zaakceptować siebie jako kobietę, matkę, żonę, powinna zachwycić się zamysłem Bożym wobec niej i z pasją wypełniać swoje powołanie. I wtedy będzie czuła się spełniona (Jan Paweł II, *List do kobiet*, nr 12).

Etap II-A – Formacja ludzka

4. Być małżonkiem

1. Definicja małżeństwa

Małżeństwo jest przymierzem zawartym dobrowolnie przez mężczyznę i kobietę, którzy utworzyli nierozzerwalną wspólnotę życia, skierowaną z natury swojej do dobra małżonków oraz zrodzenia i wychowania dzieci. Małżeństwo, zarówno w społeczności religijnej, jak i świeckiej, było od zawsze instytucją o podstawowym znaczeniu, chronioną prawnie.

2. Małżeństwo w zamyśle Boga

Instytucja małżeństwa jest związkiem ustalonym w chwili stworzenia. Pismo święte zaczyna się od opisu stworzenia mężczyzny i kobiety na obraz i podobieństwo Boże, a kończy wizją „Godów Baranka” (Kościół Oblubienicą Baranka). Według zamysłu Bożego istotnymi przymiotami małżeństwa są jedność i nierozzerwalność, które w małżeństwie chrześcijańskim nabierają szczególnej mocy z racji sakramentu.

3. Małżeństwo w Piśmie Świętym

Stworzenie człowieka (Rdz 1, 26 – 37), Wesele w Kanie Galilejskiej (J 2, 1 – 12), Nierozzerwalność małżeństwa (Mt 19, 1 – 9), Małżeństwo w listach pawłowych (Ef. 5, 21 – 33, Kol. 3, 12 – 21), Kościół Oblubienicą Baranka (Ap 19, 7.9 i Ap 22, 17).

4. Powołanie do małżeństwa

Cechą najzupełniej szczególną powołania małżeńskiego jest to, że jest ono skierowane do dwojga ludzi i przyjęte oraz realizowane – przez dwoje. Powołanie do małżeństwa to nade wszystko powołanie do miłości a także do wolnej i odpowiedzialnej współpracy w przekazywaniu życia ludzkiego.

5. Małżeństwo jako sakrament

Materią i formą sakramentu małżeństwa jest zgoda na wspólnotę życia, wyrażona zewnętrznie i przyjęta przez obydwój narzeczonych. Zgoda ta jest narzędziem, przez które Chrystus Bóg-Człowiek udziela małżonkom nadprzyrodzonego dobra. Szafarzami sakramentu małżeństwa są nowożeńcy. Kapłan lub diakon, asystując przy zawieraniu małżeństwa, jest świadkiem urzędowym umowy małżeńskiej oraz szafarzem błogosławieństwa.

6. Funkcja prorocka, pasterska i kapłańska małżonków

Rodzina jako całość ma się tak angażować w życie świata, społeczeństwa, Kościoła, aby wszystko przemieniać i doskonalić. Rodziny chrześcijańskie uczestniczą w posłudze prorockiej poprzez pogłębianie swojej wiary oraz przez ewangelizowanie siebie nawzajem i innych ludzi. Kapłaństwo w małżeństwie określa wspólne dążenie do wzajemnego zbawienia przez życie sakramentalne, składanie Bogu ofiar ze swoich czynów a także przez modlitwę rodzinną. Małżonkowie uczestnicząc w królewskiej posłudze Chrystusa i całego Kościoła powinni budować królestwo Boże, czyli królestwo dobra, sprawiedliwości, miłości i pokoju.

7. Świętość dwojga

Przykłady małżonków: Magdalena i Piotr Paweł Pallotti – rodzice świętego Wincentego Pallottiego, Maria i Alojzy Beltrame Quattrocchi – błogosławieni małżonkowie i rodzice, święta Joanna Beretta Molla – oddała życie dla dziecka, które nosiła pod sercem, błogosławiona Marianna Biernacka – błogosławiona teściowa.

mst

5. Być celibatariuszem

1. Celibat definiuje się jako bezżeństwo. Jezus w odpowiedzi rzekł swoim uczniom: „Nie wszyscy to pojmują, lecz tylko ci, którym to jest dane. Bo są niezdatni do małżeństwa, którzy z łona matki takimi się urodzili; i są niezdatni do małżeństwa, których ludzie takimi uczynili; a są i tacy bezżenni, którzy dla królestwa niebieskiego sami zostali bezżenni. Kto może pojąć, niech pojmuje!” (Mt 19,11-12).

2. Podstawy biblijne celibatu.

1) Stary Testament

Bóg zaleca Jeremiaszowi, aby nie brał sobie żony (Jr 16,2), oraz jak z motywów religijnych prorok Eliasz pozostaje bezżenny.

Poza tymi przypadkami Biblia zaleca małżeństwo oraz uznaje wielodietność jako przejaw Bożego błogosławieństwa, a bezdietność ukazuje jako znak hańby.

2) Nowy Testament

a) Nauczyciele żydowscy głosili, że wszystkich obowiązuje małżeństwo. Jedynie usprawiedliwieni mogli być ci, który z natury nie nadawali się do małżeństwa.

b) Jezus wybiera życie w celibacie. Głosił, że małżeństwo ma charakter doczesny (Mt 22, 30), a celibat jest darem łaski (Mt 19, 29).

c) Uczniowie Chrystusa choć niewykluczone, że posiadali żony i dzieci (Piotr miał teściową), to przyjmują naukę Jezusa dotyczącą celibatu i prowadzą życie jakby byli bezżenni.

d) Św. Paweł mówi: „dobrze jest człowiekowi nie łączyć się z kobietą. (...) Pragnąłbym, aby wszyscy byli jak i ja, lecz każdy otrzymuje własny dar od Boga: jeden taki, a drugi taki.” (1 Kor 7,1.7-9).

3. Historia rozwoju idei celibatu

1) W Kościele katolickim od samego początku kształtował się zwyczaj spontanicznego celibatu, który w miarę upływu czasu zaczęto traktować jako obowiązek. W pierwszych wiekach chrześcijaństwa zalecano kapłanom wstrzeźliwość seksualną, bez względu na to czy żyli samotnie, czy mieli rodziny. W zakresie celibatu duchowieństwa, nie było żadnych uregulowań prawnych. Żonaci mężczyźni byli dopuszczani do święceń i również mogli żenić się kiedy byli już duchownymi. Celibat został usankcjonowany jako jedyna forma życia duchownego dopiero za czasów papieża Grzegorza VII, w XI wieku.

2) Sobór Watykański II wskazał na potrzebę celibatu duchownych, a jako uzasadnienie podał: *aby łatwiej niepodzielnym sercem poświęcali się Bogu* (Lumen gentium, 42).

3) Próbę obrony dyscypliny celibatu w Kościele w encyklice Sacerdotalis celibatus z 24 VI 1967 podjął papież Paweł VI.

4. Aspekty teologiczne

1) Celibat jako powołanie

Celibat jest specjalną łaską Bożą daną wybranym. Osoba powołana podąża za głosem Chrystusa wybierając drogę ewangelicznego radykalizmu.

2) Celibat jako charyzmat

Celibat można zatem zaliczyć do charyzmatów Ducha Świętego, których Ten udziela wybranym członkom Kościoła dla budowanie Mistycznego Ciała Chrystusa.

3) Celibat jako dar

Celibat jest darem Boga dla swojego Kościoła, ale także darem osoby powołanej do celibatu na rzecz Boga i Jego przeczystej Oblubienicy Kościoła.

4) Celibat jako wyrzeczenie

Celibat jest także dobrowolnym i wielkodusznym wyrzeczeniem się prawa do małżeństwa na rzecz doskonalszego upodobnienia się do Chrystusa Pana w Jego czystości i w Jego bezżeństwie.

5. Celibat świeckich

W chrześcijaństwie jest także miejsce dla świeckich celibatariuszy, przyjmujących celibat całkowicie dobrowolnie, bez żadnych ślubów. W Kościele katolickim świeckimi celibatariuszami są na przykład numerariusze i przyłączeni Prałatury Opus Dei.

Etap II-A – Formacja ludzka

6. Być sobą

1. Bycie człowiekiem jako podstawowy warunek bycia sobą

1) Najważniejsza sprawa dla człowieka

a) Być człowiekiem – to najpoważniejszy, najpierwotniejszy obowiązek.

Dobłą i jedynie słuszną rzeczą dla człowieka jest żyć na sposób człowieka – być człowiekiem.

2) Człowiek w antropologii filozoficznej

a) pojęcia: akt człowieka a akty ludzkie

- działanie człowieka u św. Tomasza z Akwinu

„Człowiek zaś różni się od stworzeń nierozumnych tym, że jest panem swych czynów (...) człowiek zaś jest panem swych czynów dzięki rozumowi i woli (...)”

- działanie człowieka u Karola Wojtyły

akt ludzki jest nie tylko ludzki, lecz jest aktem osoby. W akcie tym wyraża się bowiem cała osoba.

b) Akt ludzki, będąc ludzkim, jest teleologiczny, to znaczy zmierza ku jakiemuś celowi. Celem woli i działania jest dobro (...). Poprzez swoje akty ludzkie, moralnie dobre lub moralnie złe, człowiek staje się osobą dobrą lub złą. Osobowy akt ludzki głęboko i dowolnie objawia istnienie podmiotu ludzkiego jako osoby.

3) Człowiek w antropologii nauk szczegółowych

a) człowiek – byt materialno-cielesny

Życiem człowieka nie kierują już instynkty, lecz własne decyzje, wybiegające w przyszłość. Będąc biologicznie nie przystosowanym do życia w naturalnych warunkach, człowiek aby być sobą, musi tworzyć nowy świat dla siebie – kulturę, która jest jego naturą.

4) Człowiek w Biblii

a) Być człowiekiem znaczy tu być obrazem i podobieństwem Boga

- Być sobą dla człowieka znaczy tu obrazować Boga i upodobić się do Niego.
- Nie będąc obrazem Boga i nie stając się Jego podobieństwem nie można być i stawać się sobą
- Bycie obrazem i podobieństwem Boga to nasza ludzka tożsamość

b) dlatego aby być człowiekiem

- trzeba odkrywać ślady Boga w życiu człowieka, gdyż każdy człowiek nosi te ślady w sobie
- podobnie jak każdy żywiol, który powinien być opanowany przez człowieka, nosi na sobie ślady ludzkiego działania i ludzkiej obecności;

2. Bycie sobą konkretnej osoby ludzkiej

1) Konkretna osoba ludzka w oczach Stwórcy

a) Bóg stwarza mnie jako osobę, która ma swoje cechy oryginalne i неповtarzalne

b) On też wyznacza mi zadanie, które tylko ja mogę wypełnić; jeśli go nie wypełnię, powstanie brak, który będzie miał negatywne konsekwencje nie tylko dla mnie

2) Ta неповtarzalność mojej osoby stanowi dla mnie wyzwanie

a) Jest to przede wszystkim wezwanie do odkrycia Bożej bardzo indywidualnej idei Boga o mnie

b) Być bowiem sobą w tym sensie to: realizować swoją indywidualną i osobistą tożsamość, realizować Boży plan złożony we mnie

c) Jak poznać swoją oryginalność i неповtarzalność?

- w tym, co mnie różni od innych ludzi, dzięki tym różnicom rośnie moja odpowiedzialność za podzielenie się z drugim tym, co poznałem jako absolutnie moje i poczucie własnej potrzeby

3. Skutki zatracenia dostrzegania i dążenia do bycia sobą

1) Jednym z tych skutków jest poczucie braku własnej tożsamości

- a) przeżywanie swoistego dramatu, gdy człowiek czuje, że nie ma własnego oblicza.
- b) człowiek, który przestaje być sobą, schodzi jakby do poziomu rzeczy, która nie ma swojej indywidualności.

4. Prawdziwy i najmocniejszy fundament bycia sobą

1) Bycie sobą powinno być oparte na prawdzie

- a) przy założeniu, że prawdę o każdej rzeczy, a zwłaszcza o człowieku najlepiej zna jego Stwórca, trzeba prawdy o swojej tożsamości szukać u Boga samego.
- b) bez tego odniesienia człowiek błąka się jedynie w różnego rodzaju przypuszczeniach
- c) jeśli nie możemy być sobą poza człowieczeństwem oraz poza swoją przynależnością grupową (płciową, społeczną i religijną), to nie można nie wiedzieć i nie korzystać u Boga także z tej wiedzy, aby zrealizować swoją tożsamość.
- d) tożsamość bowiem indywidualna jest do odnalezienia jedynie na gruncie bycia sobą we wspomnianych różnych wymiarach ludzkiej osobowości, a zwłaszcza na gruncie idei człowieka jako obrazu i podobieństwa Bożego.

mm

II-B. Formacja duchowa

1. Pallotti mistrzem pracy nad sobą

Praca nad sobą jest programem rozwoju życia duchowego. Oparty jest on na poznawaniu siebie w konfrontacji z osobą Jezusa, natomiast celem staje się osiągnięcie doskonałej miłości i świętości. W pracy nad sobą chrześcijanin powinien wykorzystać wszelkie środki aktywizujące duchowo: Słowo Boże, medytację, rachunek sumienia, życie sakramentami, świadectwo innych.

Podstawę pracy nad sobą dla Wincentego stanowi dążenie do poznania siebie i poznania Boga. Pallotti stawia pytania: Boże kim jesteś?, a kim ja jestem? On już w młodym wieku bardzo głęboko przeżywał tajemnicę Boga i Jego przymiotów, zwłaszcza niepojętej miłości i miłosierdzia. Dostrzegał nieskończoność, jak mawiał, Najwyższego Dobra, ale i potęgę przeciwstawiającego Mu się zła.

1. Oświadczenie Generalne spisane w 1816 r. obrazuje duchowe pragnienia Pallottiego. Wincenty pozostanie wierny treści tego oświadczenia aż do śmierci.

- pragnienie doskonałości i świętości
- docenianie znaczenia czasu
- budzenie w sobie gorliwości
- naśladowanie Jezusa i świętych
- świadomość własnej grzeszności
- posłuszeństwo spowiednikowi

2. W 1816 r. podczas rekolekcji sporządza program pracy nad sobą:

- codziennie trzy rachunki sumienia
- pokora
- zaufanie Bogu
- wdzięczność
- życie modlitwy i ofiary
- pamięć na obecność Bożą
- medytacja
- Msza święta
- nabożeństwa
- dobry przykład
- poznanie wady głównej

3. Praktyki pobożne rozłożone na okres tygodnia:

- stosowanie dyscypliny i łańcuszka
- droga krzyżowa
- Komunia święta
- psalmy pokutne
- Oficjum brewiarzowe za zmarłych
- Koronka do Matki Bożej Bolesnej
- Oficjum o Najświętszej Maryi Pannie

2. Pallotti mistrzem życia modlitwy

(Kopia: ks. Józef Frank SAC *Wincenty Pallotti* [maszynopis], tom II, s. 702-721)

Cnoty Boskie, które Wincenty posiadał w tak wysokim stopniu, wyrażały się w jego życiu głębokiej modlitwy. Własny wysiłek oraz specjalny nadprzyrodzony dar łaski pasowały go na „męża modlitwy”, który „naprawdę żył modlitwą”, i którego „życie było nieustającą modlitwą”.

1. Najserdeczniejsza łączność z Bogiem

Z postawy zewnętrznej Pallottiego można było dostrzec, że żył on zawsze w najserdeczniejszej łączności z Bogiem – umiłował milczenie, zawsze był skupiony, klękał częstokroć nawet podczas pracy (być może wówczas wdrożył się do zachowania pochylonej postawy).

2. Modlitwa zatopienia w Bogu

„Jeśli pragniemy pewniej i szybciej uzyskać łaskę od Boga, (...) zachować należy doskonale zjednoczenie się z najmiłościwszą wolą Ojca Niebieskiego, Boga wszelkiej pociechy, jak również pełną ufność, że Bóg obdarowuje nas dużo hojniej ponad nasze prośby...”.

3. Modlitwy ustne i myślnie

Święty praktykował modlitwy ustne i myślnie. Modlitwa ustna była dlań na podobieństwo chleba, jednak pierwszeństwo dawał modlitwom myślnym.

4. Dar objawień i ekstazy

Swój żar modlitewny czerpał Święty nie z samych tylko rozważań, posiadał on nadto dar objawień.

5. Mistyczne wzloty duszy

Początki objawień sięgają u niego być może już czasów jego przygotowań do kapłaństwa. W latach trzydziestych posiadał Wincenty trzeci stopień mistycznego zjednoczenia z Bogiem, tzw. „zjednoczenie ekstatyczne”, w którym występują zachwycenia.

6. Nadprzyrodzone współuczestnictwo

Nadzwyczajna łaska modlitwy pogłębiała z natury rzeczy miłość i nabożeństwo Świętego do istot nadprzyrodzonych oraz ich tajemnic. Więż, którą połączył się z nimi już jako młody kleryk, z biegiem lat stawała się coraz serdeczniejsza.

- Trójca Przenajświętsza
- Duch Święty
- Jezus Chrystus
- Najświętsza Boża Rodzicielka
- Aniołowie
- Święci
- Dusze w czyśćcu

pk

Etap II-B – Formacja duchowa

3. Pallotti mistrzem korzystania z lektury duchowej

1. Czym jest czytanie duchowe? Czytanie duchowe, zwane także z jęz. łacińskiego *lectio divina*, to forma modlitwy Słowem Bożym. Jest ważnym czynnikiem warunkującym modlitwę wewnętrzną. Postęp w modlitwie wewnętrznej jest zupełnie niemożliwy bez regularnego czytania duchowego. Wystarczy na krótki czas zaniechać czytania duchowego, by zauważyć, jak modlitwa wewnętrzna jest mniej dynamiczna, jak ciągle od nowa koncentrujemy się na sobie i stary człowiek odzywa się w nas.

Czytanie duchowe ma nam dodać odwagi. Wnikamy w tajemnicę, którą wcześniej poznali mistycy i święci. Korzystamy z ich doświadczeń. W czytaniu duchowym nie chodzi o poznanie intelektualne. Trzeba się wgłębić sercem w objawienie Boże. Serce nasze otwiera się na działanie Ducha Świętego. Potrzeba jest wgłębienia się w te prawdy, które Pan Bóg chce nam objawić. Trzeba przyjmować prawdy sercem. Jest to dar Boży.

2. Co czytać?

Obowiązek czytania duchowego akcentował już św. Augustyn i św. Benedykt z Nursji w swoich regułach zakonnych. Obejmował on czytanie Pisma Świętego, dzieł Ojców Kościoła oraz literatury ascetycznej.

- 1) Pismo święte
- 2) Pisma Ojców Kościoła
- 3) Żywoty świętych
- 4) Literatura ascetyczna

3. Lektura duchowa św. Wincentego Pallottiego

1) Co czytał?

a) Pismo Święte

„Wszyscy niech otoczą Pismo Święte wielką czcią i czytają każdego dnia przynajmniej jeden rozdział z Nowego Testamentu, aby pogłębić w sobie coraz doskonalszą pobożność i cześć względem Jezusa Chrystusa” (św. W. Pallotti).

b) Dzieła na temat obowiązków stanu kapłańskiego, aby nieustannie odnawiać w sobie świadomość czym jest kapłaństwo.

c) Życiorysy świętych oraz najlepsze dzieła z zakresu teologii ascetyczno – mistycznej, począwszy od Ojców Kościoła aż do nowszych pisarzy duchownych, aby wzbogacić swoją wiedzę w dążeniu do świętości i ewangelicznej doskonałości ku coraz doskonalszemu kierownictwu duchowemu.

2) Jaki cel przyświecał Pallottiemu w tak gorliwym i systematycznym czytaniu lektury duchowej?

„Dzięki temu, że ma się przewodnika duchowego, że się czyta książki, że się ma doświadczenie i że się posiada obfitość łaski Pańskiej, można pokonać najsilniejsze nawet namiętności i pokusy oraz dokonywać wszelkich rzeczy dla chwały Boga” (św. W. Pallotti).

3) W jaki sposób czytał?

Pragnął, aby odprawienie lektury duchowej przebiegało na sposób „*collationes* dawnych mnichów, tzn. z jednoczesnym stosowaniem rozmyślań, nakreślaniem uwag, wyciągów porównawczych, podejmowaniem postanowień i wynotowaniem kwestii przynoszących głębszą korzyść duchową. (...) W metodzie czytania wzorował się na przekładzie podanym w książce Rodrigueza *O doskonałości*.

4. Metoda czytania duchowego

Bardzo przystępne wprowadzenie w czytanie duchowe przedstawia Enzo Bianchi w książce "Przemodlić słowo". Autor na wstępie podkreśla wagę modlitwy do Ducha Świętego:

- 1) Modlitwa do Ducha Świętego.
- 2) Czytanie.
- 3) Szukanie sensu, medytacja.
- 4) Modlitwa do Pana.
- 5) Kontemplacja.
- 6) Zachowanie słowa w sercu.
- 7) Realizacja słowa.

„Nie zaniedbuj lektury duchowej – czytanie wielu uczyniło świętymi”.

4. Pallotti mistrzem wykorzystywania czasu

1. Wykorzystywanie jak najlepsze czasu danego przez Boga to jedno z pierwszych postanowień Pallottiego w pracy nad sobą. Oskarża siebie najbardziej, gdy nie realizuje, jak trzeba, tego postanowienia. Uważa bowiem, że ten czas jest darem drogocennym i nie wolno go marnować, więcej: trzeba go maksymalnie wykorzystać. Dla niego czas to wieczność. Stąd jego hasła: *Memento mori* (Pamiętaj o śmierci) czy *Aeternitas* (Wieczność) albo jego postulat: „Żyć tak, jakby każdej chwili miało się umrzeć”.

2. Ważne jest, aby każda chwila była podporządkowana Bogu i życiu wiecznemu. I tej dziedzinie praktycznej Pallotti daje wiele przykładów, jak to można czynić. Wykorzystuje na przykład przejścia z domu do szkoły i ze szkoły do domu, a zwłaszcza czas modlitwy, udziału w Eucharystii, a zwłaszcza czas rekolekcji.

3. Pallottiego można też uznać za zwracającego uwagę szczególną na niektóre czasy. A należą do nich nie tylko czasy liturgiczne, ale także czasy ludzkich dziejów indywidualnych i zbiorowych. W liturgii zaś dnia Pallotti wyróżnia szczególnie godzinę 15-tą, będąc w ten sposób jakby prekursorem współcześnie spopularyzowanej Godziny Miłosierdzia.

rf

5. Pallotti mistrzem rekolekcji

1. Tekst mówi przede wszystkim o działalności Pallottiego jako prowadzącego rekolekcje. Mistrzostwo Pallottiego w tej dziedzinie polega przede wszystkim na tym, że sam robił to niezwykle skutecznie, zarówno gdy uczestniczył w rekolekcjach ignacjańskich, jak również w tym, gdy je proponował innym, a zwłaszcza gdy je prowadził i proponował innym. Sam w tej dziedzinie najpierw terminuje jako pomocnik kierownika rekolekcji, organizując rekolekcje w domu rekolekcyjnym przy Ponte Rotto dla ludzi niższych warstw społecznych, kierując praktykami rekolekcyjnymi rekolektantów, odwiedzając ich w pokojach, pomagając w rozmyślaniu, pomagając w przygotowaniu się do sakramentu pokuty. Był po prostu duszą całych rekolekcji, co przyczyniało się do licznych nawróceń w czasie tych świętych dni.

2. Mistrzostwo swoje w prowadzeniu rekolekcji pokazał Pallotti zwłaszcza w drugim ośrodku rekolekcyjnym na Gianicolo, gdzie już zastępował kierownika rekolekcji, także dla ludzi z tzw. wyższych sfer, a od roku 1825 organizuje rekolekcje: dla mężczyzn, żołnierzy, kapłanów. Te ostatnie stały się inspiracją dla samego papieża Piusa IX, który wydał zarządzenie w 1850 r., aby co roku odbywały się takie rekolekcje w Wiecznym Mieście.

3. Rekolekcje prowadzone przez Pallottiego to rekolekcje naśladowujące w różny sposób „złotą księgę”, czyli *Ćwiczenia duchowe św. Ignacego Loyoli*, uważane przez niego za niezwykle potężne narzędzie łaski Bożej, prowadzące do odnowy świata katolickiego. Ich bowiem celem jest nowy człowiek. Najbardziej preferowaną przez niego formą tych rekolekcji są rekolekcje trwające od 6 do 10 dni, mające z góry ustalony porządek dnia. Punktem wyjścia tych rekolekcji są sceny biblijne ustanowienia sakramentu pokuty i przekazania pokoju apostołom lub kazanie św. Piotra w dniu zesłania Ducha Świętego albo Miłosierdzia Bożego lub sytuacja moralnego i religijnego nieładu w świecie.

4. Dla Pallottiego w rekolekcjach najważniejszy był kontakt z rekolektantami, który zaczynał się od ich powitania, zaprowadzenia do kaplicy i pokojów, wczuwanie się ich potrzeby, modlitwa w ich intencji przed rozpoczęciem rekolekcji i w czasie ich trwania. Nic dziwnego, że rekolekcje te nie tylko przynosiły doraźne owoce, ale stały się wzorcowymi i po dziś dzień stanowią propozycję i przykład dla wszystkich uczestników rekolekcji, a zwłaszcza dla ich kierowników.

rf

6. Pallotti mistrzem rad ewangelicznych

1. Pojęcie

- 1) Rady ewangeliczne dotyczące poświęconej Bogu czystości, ubóstwa i posłuszeństwa, jako ugruntowane w słowach i przykładach Pana, a zalecane przez apostołów, Ojców i doktorów Kościoła oraz pasterzy, są darem Bożym, który Kościół otrzymał od swego Pana i z łaski Jego ustawicznie zachowuje.

2. Czystość

- 1) Czystość jest wyrazem oddania się Bogu niepodzielnym sercem. Jest odbłaskiem nieskończonej miłości łączącej trzy Boskie Osoby. Czystość jawi się jako doświadczenie radości i wolności.
- 2) Czystość to termin, który można odnieść zarówno do stanu bezżennego, jak i do małżeństwa. Każdy chrześcijanin jest zobowiązany do praktykowania czystości zgodnie z obranym stanem życia. Czystość oznacza panowanie nad własnym popędem seksualnym i korzystanie z niego, kierując się rozumem i wiarą, stosownie do własnego stanu życia.
- 3) Pallotti zdaje sobie sprawę, że jest to dar otrzymany od Boga. „Boże mój, istotna Czystości, jestem niegodzien posiadania daru bardzo doskonałej i stałej czystości; ale Ty mi jej udzielasz przez miłosierdzie swoje i przez zasługi Jezusa i Najświętszej Maryi”.
- 4) Pallotti w swej regule skierowanej do członków Pobożnego Stowarzyszenia pisze: „Wszyscy członkowie powinni zawsze i na każdym miejscu jaśnieć skromnością, niewinnością, czystością i wstydlivością anielską. W całej swej postawie, spojrzeniach, słowach, w układzie i ruchach rąk i dłoni, w sposobie chodzenia, siedzenia, przy każdej w ogóle czynności. W ogólności niech wszyscy wystrzegają się okazji mogących doprowadzić do grzechu przeciwko świętej czystości, i dlatego niechaj unikają ich za wszelką cenę”.

3. Ubóstwo

- 1) W życiu św. Wincentego możemy więc dostrzec ubóstwo:
  - a) Materialne, które wyzwala i uszlachetnia
  - b) Duchowe, polegające na pokorze i zaufaniu Bogu.
- 2) Pallotti praktykując ubóstwo, chce przede wszystkim naśladować Jezusa, który mówi ostateczne słowo o ubóstwie. Jezus w sposób uroczysty proklamuje błogosławieństwo ubóstwa, a raczej ubogich. Odtąd nie bogaci, lecz ubodzy będą błogosławieni.
- 3) Stosunek do dóbr materialnych sprawił, że człowiek zagubił poczucie dobra i zła, a w konsekwencji zmysł moralny i zdolność do uchwycenia własnej i cudzej godności.
- 4) Aby dojść do wyboru ubóstwa, jako swojej drogi życia i właściwego przeżywania go powinniśmy przede wszystkim:
  - a) skupić swoje życie na naśladowaniu Chrystusa ubogiego
  - b) uczyć się zawierzać Bożej Opatrzności.
  - c) szukać prawdziwego skarbu.
  - d) wychowywać się do dyspozycyjności.
  - e) pobudzać się do pracy

4. Posłuszeństwo

- 1) Posłuszeństwo jest często zaliczane do najtrudniejszych z katalogu rad ewangelicznych. Wymaga bowiem często zaparcia się własnej woli, niekiedy tłumienia pragnień i rezygnacji z własnych aspiracji i dążeń, w imię pokornej postawy, wskazującej na bezwarunkowe zaufanie woli Bożej, objawiającej się przez decyzje przełożonych, czy innych kompetentnych osób od których jesteśmy zależni, czy którym powierzamy się poprzez kierownictwo.
- 2) Pallotti przypisywał posłuszeństwu jakąś szczególną moc, która sprawiała, że trudne decyzje a nawet wątpliwe w swej trafności, okazywały się najlepszymi, gdyż jak sądził to nie jego wola, lecz Boża jest najważniejsza i najbardziej potrzebna.

7. Pallotti mistrzem zaufania Bogu

1. Bóg zawsze był na pierwszym miejscu, był to dla niego najwyższy cel do którego dążył. Jako subdiakon pisał: „Nie rozum, lecz Bóg. Nie wola, lecz Bóg. Nie dusza, lecz Bóg. Nie słuch, lecz Bóg...”
2. Świadomość własnej grzeszności nie stanowiła dla niego przeszkody, lecz pobudzała go do tym większej ufności w Bogu: „Pragnę z pomocą łaski Boga tak dalece zaufać Jego miłosierdziu, iż choćbym popełnił wszystkie grzechy świata, to jednak, żałując za nie szczerze, pewny byłbym, że dostąpię przebaczenia”.
3. Świadom był najzupełniej tego, że o osiągnięciu świętości decyduje przede wszystkim łaska Boża, a łaska ta jest absolutnie bezgraniczna: „Wszystko mogę w tym, który mnie umacnia”.
4. Pallotti mimo silnego przekonania, że w dziele uświęcenia wszystko zależy od Boga, sam równocześnie wyężył wszystkie siły i ze drżeniem pracuje nad swoim zbawieniem. „Życie chrześcijańskie winno być spokojne, ponieważ spoczywa w Bogu, i pełne bojaźni z powodu leku, by nie utracić przez swe grzechy obfitości łaski Pańskiej”.
5. Pallotti raz zaufawszy miłosierdziu Bożemu, nie cofnie się już nigdy na tym etapie ufność staje się jak sam się wyraża: „pożywieniem i pokarmem duszy”.

mm

II-C. Formacja apostołska

1. Pallotti jako rzecznik apostołstwa powszechnego

1. Bóg chce współpracować z człowiekiem

- 1) Bóg chce, aby człowiek współpracował z Nim na ile to możliwe, w zbawieniu człowieka." I gdy człowiek nie współpracuje, Bóg ma „związane ręce”.
- 2) Historia zbawienia jest pełna ludzi, których Bóg czyni swoimi pełnomocnikami.
- 3) Życie Pallottiego to różnorodne zaangażowania.

2. Jednoczenie wysiłków

Dlatego według Pallottiego, pracować dla nieskończonej chwały Bożej, to nie tylko samemu się angażować; to także sprawić, aby inni się angażowali, tzn. stali się pełnymi tego słowa znaczeniu wysłannikami Boga

3. Apostołstwo Zjednoczenia

To nie tylko różnorodne zaangażowania apostołskie jego członków ale to także, budzenie ducha apostołskiego w Ludzie Bożym, podtrzymywanie tego ucha, rozwijanie go, wychowywanie nowych apostołów, staranie się o nowych pracowników do winnicy Pańskiej.

4. Dlaczego jest mało robotników?

Pallotti zauważył, że wielu członków Kościoła nie wychodzi na żniwo, nie angażuje się apostołsko, bo nikt im tej możliwości nie ukazał, bo nikt ich nie zaprosił.

5. Kościół aby mógł wypełniać swoją misję w świecie, potrzebuje zaangażowania się wszystkich jego członków; bez tego, wielki cel Kościoła, którym jest zbawienie świata i jedność rodziny ludzkiej, nie będzie osiągnięty.

6. Zjednoczenie pragnie „powiększyć liczbę pracowników w winnicy Pańskiej, ponieważ liczba ich jest taka mała, a potrzeba tak wielka”.

7. Kto może zostać apostołem? Tylko stopień zaangażowania decyduje o wartości i wielkości apostołstwa.

8. Św. Wincenty nie tylko mówił, że wszyscy, ale stwarzał konkretne warunki apostołstwa ludzi różnych powołań.

9. Głównym zadaniem Zjednoczenia jest troska o powszechność apostołstwa Kościoła. Zjednoczenie powinno skoncentrować swoją uwagę na aktywizacji świeckich do właściwego im posłannictwa. Zaproszenie świeckich do apostołstwa, według Pallottiego stanowi istotną część programu Zjednoczenia Apostołstwa Katolickiego.

10. Aktywność apostołska ludzi świeckich zależy od aktywności duchownych, a nie odwrotnie. Dlatego u św. Wincentego, formacja duchowieństwa do właściwego mu apostołstwa jest jednym z pierwszorzędnym zadań Zjednoczenia Apostołstwa Katolickiego.

11. ZAK to jest miejsce wypracowywania modelu współpracy, w której lepiej widzi się swoje powołania.

mm

2. Zjednoczenie Apostolstwa Katolickiego jako praktyczna realizacja idei apostołstwa katolickiego

1. Idea ZAK w myśli Pallottiego.

- 1) Pallotti, widząc niełatwą sytuację Kościoła i ogromne potrzeby ludzkości, doszedł do przekonania, że duchowieństwo nie sprosta tak wielkim zadaniom Kościoła. Już w 1834 roku zaczął urządzać w domu rodzinnym zebrania w gronie przyjaciół duchownych i świeckich celem poszukiwania nowych dróg i możliwości działania apostołskiego. Z tych zebrań wyrosło Apostolstwo Katolickie. Była to grupa księży, osób zakonnych i świeckich, która współpracowała z Pallottim przy zakładaniu i ożywianiu różnych stowarzyszeń, kół młodzieżowych, oratoriów, szkół dziennych i wieczorowych oraz popieraniu różnego rodzaju dzieł miłosierdzia.
- 2) 9 stycznia 1835r. – wizja Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego. „Boże mój, Miłosierdzie moje, Ty w szczególniejszy sposób w nieskończonym miłosierdziu swoim zezwalasz mi wprowadzić w życie, zakładać, rozpowszechniać, doskonalić, utrwalać, przynajmniej najgorętszym pragnieniem, w Twym Sercu: 1) Pobożną Instytucję Apostolstwa Powszechnego mającą na celu rozszerzanie wiary i religii Jezusa Chrystusa wśród wszystkich pogan i akatolików. 2) Drugie apostołstwo, mające na celu ożywianie, utrzymywanie i pomnażanie wiary wśród katolików. 3) Instytucję powszechnej miłości, mającą na celu wykonywanie wszelkich dzieł miłosierdzia tak co do duszy, jak i co do ciała, ażeby świat poznał Ciebie, na ile to możliwe, ponieważ Ty jesteś nieskończoną Miłością”.
- 3) Camaldoli 1839 i wizja Prokur. Św. W. Pallotti dostrzegł podstawową ideę Apostolstwa Katolickiego w Kościele, który chcąc odzyskać swój pierwotny dynamizm apostołski powinien powrócić do wieczernika jerozolimskiego po to, aby móc z nowym rozmachem podjąć dzieło ewangelizacji świata. W oparciu o tę podstawową ideę, którą nazwano później „wizją z Camaldoli” Pallotti stworzył ideę Prokur.
- 4) Cele ZAK – obejmujący wszystkie dziedziny działalności apostołskiej Kościoła: rozszerzanie religii Chrystusowej wśród niewierzących, ożywianie i pomnażanie wiary wśród katolików oraz łączenie wszystkich sił materialnych i duchowych, aby Bóg był znany i kochany na całym świecie w sposób możliwie doskonały. Był to program mający na celu zjednoczenie duchowieństwa, zakonników i wiernych świeckich we wspólnym działaniu, które stanowiłoby odpowiedź na ówczesne problemy. Przewidywał on trzy rodzaje apostołstwa powszechnego: propagowanie wiary wśród niekatolików i niewierzących; ożywianie wiary, zachowanie jej i wzrost wśród katolików; rozpalenie powszechnej miłości.
- 5) Apel Pallottiego z maja 1835 – wyjaśniający ideę nowego Dzieła oraz cel nowego Pobożnego Zjednoczenia. W tym Apelu Wincenty odwołuje się do znaków czasu, którymi są m.in.: wszelkie zgorszenia, jakich współczesny mu człowiek jest świadkiem; wielka potrzeba wiary, zauważalna nawet u narodów niechrześcijańskich; brak robotników na żniwie Pana.

Etap II-C – Formacja apostołska

2. Idea ZAK dzisiaj

1) Dwa motywy ZAK

- a) Pierwszym motywem do powszechnego obowiązku apostołstwa jest podobieństwo do Boga. W stworzeniu – stwierdza Pallotti – Bóg oddaje się stworzeniom, a zwłaszcza człowiekowi. Szczytem zaś miłosierdzia Bożego jest wyniesienie człowieka do godności obrazu Bożego. To podobieństwo realizuje się przez naśladowanie Jezusa Chrystusa Apostoła Ojca Przedwiecznego.
- b) Drugim motywem do apostołstwa jest przykazanie miłości. Pallotti twierdził, że biorąc pod uwagę Boże przykazania miłowania bliźniego jak siebie samego i stwierdzając, że nikt nie kocha samego siebie, jeśli nie dba o wieczne zbawienie swojej własnej duszy.

2) Sposób bycia w Kościele – Zjednoczenie Apostolstwa Katolickiego przedstawia się w Kościele jako rzeczywistość eklezjalnej komunii, w której powołanie chrześcijańskie, w różnorodności swych wyrazów, jest przeżywane tak indywidualnie jak i wspólnotowo. "Zjednoczenie jest otwarte dla wszystkich członków Ludu Bożego: duchowieństwa, instytutów życia konsekrowanego i laikatu". Pragnie ono bowiem, w sposób autentyczny i skuteczny, urzeczywistniać istotę "bycia chrześcijaninem" – powołanie swoich członków.

Założyciel nie przestawał powtarzać, że nikt nie może być wyłączony z dzieła apostołstwa katolickiego. W jego Pismach dotyczących tego dzieła odnajdujemy także konkretne wskazania co do tego, jak jedyne powołanie chrześcijańskie może być przeżywane na różne sposoby: jako powołanie kapłana, brata, siostry i świeckiego.

3) Idee klucze w ZAK – wezwanie wszystkich do apostołstwa, oraz zobowiązanie wszystkich chrześcijan do życia we wspólnocie i jedności. Ożywianie wiary i rozpalanie miłości w sercach wiernych oraz szerzenie wiary i miłości na całym świecie, aby jak najszybciej nastąpiła jedna owczarnia i jeden pasterz.

3. Realizacja idei ZAK

- 1) Zjednoczenie jest otwarte na wszystkich. Jest otwarte dla kapłanów, osób konsekrowanych i wiernych świeckich, czy to żyjących indywidualnie, czy też złączonych we wspólnocie. Ta otwartość pozwala realizować poprzez Zjednoczenie Kościoł-Komunię, w którym różne stany życia są bardzo ściśle ze sobą związane, aż do wzajemnego przyporządkowania. Rzeczywistość ta przeżywana jest w komunii kościelnej, jak potwierdzają to świadectwa współdziałania i współuczestnictwa, nie tylko poprzez pracę, ale niekiedy także poprzez modlitwę.
- 2) Łączenie różnych powołań. Zjednoczenie Apostolstwa Katolickiego jest w stanie łączyć różne powołania, posługi i charyzmaty. Jednoczy je ono w uczestnictwie w zbawczym posłannictwie Kościoła.
- 3) Formacja do podjęcia zadań w Kościele. Pallotti zdawał sobie sprawę, że nie wystarczy samo wychowanie do pełni życia chrześcijańskiego i ukazania zadań apostołskich dla laikatu. Konieczne jest – według niego – uzdolnienie ludzi świeckich od wewnątrz do podjęcia właściwych im zadań w Kościele i w świecie. Formacja laikatu staje się ciągle aktualnym zadaniem członków Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego. Trzeba podkreślić również miejsca, w których ta formacja ma się dokonywać. Na pierwszym miejscu wymienić należy rodzinę, która jest domowym Kościołem. Na drugim miejscu znajduje się parafia, a w niej wychowawcza rola kapłanów. Innymi miejscami formacyjnymi są szkoły, kolegia, instytuty wychowawcze. Są wreszcie specjalne instytuty przeznaczone do formacji oraz do teoretycznego i praktycznego przygotowania do świeckiego apostołstwa, przede wszystkim w określonych dziedzinach działalności.

15

3. Pallotti jako odkrywca charyzmatów ludzi świeckich

Pallotti otoczony był wieloma osobami świeckimi, apostołami ówczesnego Kościoła. Byli to członkowie Zjednoczenia, współpracownicy, wolontariusze. Święty Wincenty dzielił z nimi swoją wizję ożywiania Kościoła. Inicjował dzieła ewangelizacyjne w które byli oni zaangażowani i to w różnym stopniu. Ciekawe jest to, że Pallotti zlecał im zadania które do nich pasowały, w które mogli się włączyć bez reszty i które stawały się niejednokrotnie ich duchową pasją. Zapewne posiadał Wincenty dar rozeznawania charyzmatów osób świeckich i oświecony Duchem Świętym właściwie „rozdawał karty” woli Bożej.

Na konspekt składają się dwie części: opracowanie ks. Stanisława Stawickiego o osobach świeckich z otoczenia Pallottiego, oraz drugie, ukazujące zadania powierzane przez Pallottiego osobom świeckim.

1. Sieć Pallottiego (ks. Stanisław Stawicki SAC)

Ksiądz Wincenty utrzymywał bardzo bliskie stosunki ze wszystkimi tymi osobami zainspirowanymi przez Ducha do zaproponowania nowych odpowiedzi na znaki czasu. Pomiędzy nimi znajdujemy kilku duchownych, ale także świeckich, mężczyzn i kobiety, dzięki którym Pallotti starał się zbudować *łącznik* między «światem wieku» i światem kapłaństwa i wiary. Chcemy pokazać te więzy, bez wgłębiania się w biograficzne szczegóły tych postaci. Zadowolimy się po prostu podkreśleniem ich więzi z Wincentym Pallottim.

- Jakub Salvati (1779–1858)
- Tomaso (Alkusi) Alкуси (1786?–1843)
- Giuseppe Venuti
- Antonio Rossini-Serbati (1797–1855)
- John Henry Newman (1801–1890)
- Paulina Maria Jaricot (1799–1862)
- Anna Maria Taigi (1769–1837)
- Księżna Zénaïde Volkonsky (1792–1862)
- Księżna Adelaida Borghèse (1793–1877)
- Francesca Teofila de Maistre (1821–1861)
- Elizabetta Cozzoli (1793–1873)

2. Świeccy w Apostolstwie Katolickim

„Apostolstwo Katolickie nie zacieśnia się do pewnej tylko kategorii osób. Wszyscy wierni: kapłani czy świeccy, bogaci i ubodzy, szlachta i prosty lud, uczeni i nieuczeni, jakiegokolwiek kondycji, zawodu czy stanu posiadania mogą do niego należeć, wspierając apostołskie dzieło pracą związaną z ich zawodem, rzemiosłem lub urzędem, wpływem łączącym się z pozycją społeczną, czy choćby najskromniejszą ofiarą” (W.P. IV 260).

Do Apostolstwa Katolickiego przyłączyli się: Don Mario Gabrielli, Tomasz Alkusi, Gaetano Morichini, Anna Maria Taigi, Antoni Violante i inni.

msz

4. Znaczenie apostołstwa modlitwy

1. Stosunek apostołstwa modlitwy do apostołstwa słowa i czynu.

Apostołstwo modlitwy posiada skuteczność, której nie ma apostołstwo słowa i czynu. Jakkolwiek apostołstwo słowa w połączeniu z apostołstwem czynu posiada wielką skuteczność, to jednak istnieje skuteczność apostołska, która nie jest ograniczona formą słowa i czynu.

2. Tajemnica modlitwy.

Siła modlitwy polega na tym, że Bóg jest tym, który modli się w nas.

3. Cechy charakterystyczne skutecznej modlitwy:

- modlitwa w Duchu Świętym
- modlitwa w imię Chrystusa
- modlitwa pokorna i ufna
- modlitwa nieobłudna i zwięzła
- modlitwa wytrwała i nieustanna

4. Rodzaje modlitwy

Człowiek modlący się w różnych postawach staje przed Bogiem. Nie chodzi w tej chwili o postawy niewłaściwe, ale o te, które są związane z autentyczną modlitwą. Do nich należą m.in. takie postawy, jak: uwielbienie, wdzięczność, przeproszenie, prośba.

5. Modlitwa prośby

Najczęściej z modlitwą kojarzona jest modlitwa prośby. Ona też jest przedmiotem szczególnego zainteresowania prakseologii apostołstwa. To właśnie modlitwie prośby przyrzeczone jest wysłuchanie, a więc szczególna skuteczność.

- 1) Warunki skuteczności modlitwy prośby. Aby prosić skutecznie Boga trzeba znać Boga i człowieka. Trzeba znać plan Boga i rzeczywiste potrzeby ludzkie.
- 2) Czynniki potęgujące skuteczność modlitwy prośby: charakter wstawienniczy modlitwy, modlitwa za pośrednictwem Chrystusa

6. Modlitwa milczenia jako punkt wyjścia i cel wszelkiej modlitwy

7. Kryzys modlitwy

pk

5. Znaczenie apostołstwa czynu

1. Tekst podkreśla, że apostołstwo słowa, mimo swej skuteczności, nie jest w pełni skuteczne bez apostołstwa czynu. O tym mówi całe Objawienie Boże, że w efekcie liczą się czyny nie tylko w dziedzinie dążenia do zbawienia własnego, ale i do zbawienia tych, do których jesteśmy posłani. Czyny bowiem bardziej przekonują niż słowa, a i słowa stają się bardziej przekonujące, gdy towarzyszą im czyny.

2. Czyny, aby miały moc zbawczą powinny być uobecnianiem czynów Boga samego. I powinno to być uobecnianie tych czynów, których Bóg w danym czasie i miejscu chce, aby były pełnione i których potrzebuje konkretny człowiek. Stąd podstawowym warunkiem ich pełnienia jest znajomość woli Bożej i aktualnych potrzeb człowieka. Zaś przy założeniu wielkiej mnogości tych aktualnych i pilnych potrzeb niezbędne jest stosowanie pewnych priorytetów w wychodzeniu im naprzeciw.

3. Tę hierarchię ważności i znaczenia czynów apostołskich pokazuje Pismo Święte. Podstawowe jest znaczenie jakości wykonywanych czynów, towarzyszące im intencje i pobudki oraz umiejętność ich realizacji. Ale także ważna jest ich ilość i brak zaniedbań w tej dziedzinie, ponieważ czynów tych jest wciąż za mało. Wciąż za mało jest robotników na żniwie Pańskim.

rf

6. Znaczenie apostołstwa cierpienia i ofiary

1. Istota skuteczności apostołskiej ofiary i cierpienia

Kiedy słowa straciły już swe znaczenie, czyny stały się już niepotrzebne, a nawet modlitwa zdaje się nie odnosić skutku wtedy pozostaje ofiara i cierpienie. W cierpieniu i ofierze zawarty jest moment najpełniejszego wyrzeczenia się siebie: swojej woli, swoich planów, swoich ulubionych sposobów działania, swoich oczekiwań od ludzi, swoich nadziei. Duch ofiary i gotowość na cierpienie sprawiają, że cała aktywność apostołska nie jest narażona na niebezpieczeństwo załamania się i upadku. Punktem kulminacyjnym ofiary jest ofiarowanie siebie. Ofiara i cierpienie warunkują całą apostołską skuteczność.

2. Ofiara i cierpienie czynią człowieka dojrzałym do apostołstwa

Dojrzewanie do apostołstwa łączy się ściśle z dojrzewaniem do ofiary i cierpienia.

Bez zrozumienia roli ofiary i cierpienia człowiek pozostaje cielesny (1 Kor 2) i nie pojmuje tego, co duchowe.

3. Znaczenie apostołskie wielkości ofiary i cierpienia

Wielkość miłości mierzy się wielkością ofiary. Wielkość apostołstwa mierzy się natomiast wielkością ofiary. Cierpiący może stać się najlepszym narzędziem zbawienia i skutecznej wali ze złem świata. Albowiem, aby zwyciężyć zło trzeba w pewnym sensie paść jego ofiarą (por. Ap.7,9.13-14).

Chrystus nie przynosi nam pomocy przez swą wszechmoc, lecz dzięki swej słabości i cierpieniu. Bóg, który przez cierpienie zbawia świat, chce, aby człowiek czynił to samo i tych, którzy to czynią kocha najbardziej. Uważa ich za największych swoich przyjaciół, bo wyciągając ręce po cierpienie, wyciągają ręce po to, co przynosi najwięcej owocu.

4. Cierpienie jako dobro?

Cierpienie jest przewodnikiem do dobra. Cierpienie, które jest utratą pewnego dobra jest zarazem inspiracją do osiągnięcia dobra jeszcze większego. Tak np. cierpienie ciała może człowieka uwolnić od cierpienia duchowego, a cierpienie doczesne – od wiecznego. Cierpienie może być także ofiarowane za innych. I tu tkwi jego wielki, apostołski charakter. Przy jego pomocy można rozwiązywać największe problemy świata.

5. Aby cierpienie i ofiara były dobre

Cierpienie samo w sobie nie jest dobre. Jest dobre tylko ze względu na dobry cel, do którego prowadzi. Jeżeli prowadzi do złego celu, jest złe. A więc to, czy cierpienie jest dobre czy też złe zależy całkowicie od tego, kto cierpi i jak cierpi. Niewidzenie wartości cierpienia sprawia, że uważa się je za głupstwo i zgorszenie. Sytuacja radykalnie się zmienia, gdy: widzi się jego użyteczność, a nawet konieczność, widzi się związek cierpienia i ofiary z tym, co z nich wyrasta.

6. Cierpienie jako zadanie

Umieć cierpieć i składać ofiarę: to nie tylko akceptować cierpienie i ofiarę jako wielkie wartości, to nie tylko nie stronić od nich i godzić się na nie jako na zło konieczne, ale także przyjmować je i podejmować z radością. Tym, którzy cierpią, przyrzeczone jest Królestwo; ukrzyżowani z Chrystusem nie mogą z Nim nie być w chwale.

7. Uczyć się cierpienia

Największe szanse apostołskie mamy właśnie wtedy, gdy spotykają nas przeciwności, ograniczenia i cierpienia. Jest bowiem powiedziane, że ci, „którzy we łzach sieją, żąć będą w radości”. To uczenie się cierpienia i ofiary od samego Jezusa, to po prostu uczenie się apostołstwa najbardziej skutecznego, jakie zna świat. Nie chcieć cierpieć i uczyć się cierpienia to jedna z głównych przyczyn nieskuteczności apostołskiej. To przyczyna braku doprowadzenia dzieł apostołskich do końca i załamania się wielu dobrych inicjatyw. To zarazem jedno z głównych źródeł triumfu zła.

Ad infinitam Dei gloriam
Ad destruendum peccatum
Ad salvandas animas

Program Formacji Wstępnej do Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego – wersja skrótowa

materiał formacyjny przygotowany
przez Zespół ds. Formacji ZAK
pod przewodnictwem
ks. dr Romana Foryckiego SAC

ETAP III

Program Formacji Wstępnej do Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego – wersja skrócona

Sekretariat Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego

ul. Skaryszewska 12, 03-802 Warszawa, tel. (22) 818-27-51, w.370

e-mail: [.sekretariat.krzkak@gmail.com](mailto:sekretariat.krzkak@gmail.com)

www.zak-pallotti.pl

Redakcja: S. Monika Szupryt SAC

Redakcja techniczna: Adam Sikora, ZAK Ecclesia

Wprowadzenie – Dlaczego wersja skrócona Programu Formacji Wstępnej do ZAK?

Znana jest pełna wersja Programu Formacji Wstępnej dla jej pierwszego etapu

1. W roku 2008 Krajowa Rada Koordynacyjna ZAK w Polsce opublikowała w zakresie wewnętrznym „Program Formacji Wstępnej” opracowany przez Zespół Formacji ZAK, który faktycznie zawierał tylko program pierwszego etapu tej formacji. Ten program był recenzowany przez wiele osób, często w supozycji, że jest to program całej formacji wstępnej. Wiele było słuszych opinii, ale nie wszystkie można było uwzględnić.

Pełna wersja Programu

2. W bieżącym roku 2011 Zespół ukończył pracę nad wytypowaniem i opracowanie tematów formacyjnych dla pozostałych dwóch etapów tej formacji. Teksty są *in extenso* opracowane i do wykorzystania od zaraz.

3. Zespół nie proponuje upublicznienia tekstów pełnej wersji Programu w podobny sposób, jak to miało miejsce z tekstami pierwszego etapu formacji. Wiąże się to z myślą, aby skoncentrować się na tworzeniu ekip, które będą prowadzić tę formację i które do tego zadania powinny się odpowiednio przygotować. Te materiały będą dla nich podstawą i pomocą w prowadzeniu formacji.

Dlaczego wersja skrócona Programu

4. Aby zrobić nabór kandydatów (duchownych, zakonnych i świeckich) do prowadzenia formacji, niezbędne jest pokazanie, czego ta formacja będzie od nich wymagała. I temu m. in. służy publikowany wewnętrznie w trzech zeszytach Program Formacji Wstępnej w skróconej wersji. Ukazuje on nie tylko tytuły tematów, ale także przybliża treści, które pod tymi tytułami się kryją, co pozwala wytworzyć sobie ogólną wizję strony merytorycznej całej formacji. Zeszyty są trzy, każdy dotyczy jednego etapu formacji, co wydaje się pewnym ułatwieniem w zapoznaniu się z proponowanym programem.

Przewodniczący
Zespołu ds. Formacji ZAK

ks. Roman Forycki SAC

Warszawa, kwiecień 2011 r.

Sygnatury autorów opracowań:

<i>gk</i>	dk Grzegorz Kalbarczyk SAC
<i>lt</i>	s. Lucyna Trzonkowska SAC
<i>łś</i>	ks. Łukasz Śleziak SAC
<i>mm</i>	mgr Małgorzata Morawska
<i>mst</i>	mgr Marta Staszewska
<i>msz</i>	s. Monika Szupryt SAC
<i>pk</i>	ks. Przemysław Krakowczyk SAC
<i>rf</i>	ks. Roman Forycki SAC

ETAP I (w osobnym zeszycie)

I-A. Formacja ludzka

1. Formacja ludzka – pojęcie, potrzeba, modele i rodzaje
2. Wołanie o człowieka
3. Cieleśny wymiar człowieczeństwa
4. Płciowość człowieka
5. Formacja do wartości
6. Prawda jako wartość
7. Wola człowieka
8. Wolność człowieka
9. Uczucia

I-B. Formacja duchowa

1. Biblijna koncepcja duchowości człowieka
2. Pojęcie życia duchowego i duchowości chrześcijańskiej
3. Bóg jako Ojciec. Wezwanie do dziecięstwa Bożego
4. Jezus Chrystus i wezwanie do braterstwa z Nim i naśladowania Jego ducha
5. Posłuszeństwo Duchowi Świętemu
6. Maryja – Oblubienica Ducha Świętego
7. Apostołowie i ich wzór życia duchowego w realizowaniu się naszej świętości
8. Święty Wincenty Pallotti jako wzór naszego życia duchowego
9. Bóg w doświadczeniu świętego Wincentego Pallottiego – Bóg Miłość Nieskończona

I-C. Formacja apostołska

1. W poszukiwaniu istoty apostołstwa
2. Warunki skuteczności słowa
3. Znaczenie wspólnotowości i przygotowania się do apostołstwa
4. Jezus Chrystus – Apostoł Ojca Przedwiecznego
5. Apostolstwo Królowej Apostołów
6. Apostolstwo Dwunastu
7. Apostolstwo siedemdziesięciu dwóch uczniów Jezusa
8. Współczesne próby skutecznej ewangelizacji a propozycja Pallottiego

Etap III-A – Formacja ludzka

ETAP II (w osobnym zeszycie)

II-A. Formacja ludzka

1. Być osobą
2. Być mężczyzną
3. Być kobietą
4. Być małżonkiem
5. Być celibatariuszem
6. Być sobą

II-B. Formacja duchowa

1. Pallotti mistrzem pracy nad sobą
2. Pallotti mistrzem życia modlitwy
3. Pallotti mistrzem korzystania z lektury duchowej
4. Pallotti mistrzem wykorzystywania czasu
5. Pallotti mistrzem rekolekcji
6. Pallotti mistrzem rad ewangelicznych
7. Pallotti mistrzem zaufania Bogu

II-C. Formacja apostołska

1. Pallotti jako rzecznik apostołstwa powszechnego
2. Zjednoczenie Apostołstwa Katolickiego jako praktyczna realizacja idei apostołstwa katolickiego
3. Pallotti jako odkrywca charyzmatów ludzi świeckich
4. Znaczenie apostołstwa modlitwy
5. Znaczenie apostołstwa czynu
6. Znaczenie apostołstwa cierpienia i ofiary

ETAP III	strona
III-A. Formacja ludzka	8
1. Być ojcem	8
2. Być matką	8
3. Być liderem	9
4. Być przyjacielem	10
5. Być autorytetem	11
6. Pallotti jako wzór wychowawcy	12
III-B. Formacja duchowa	14
1. Święty Wincenty Pallotti jako wzór wiary	14
2. Święty Wincenty Pallotti jako wzór miłości	14
3. Święty Wincenty Pallotti wzór pokory	15
4. Święty Wincenty jako wzór nabożeństwa do Męki Pańskiej	15
5. Święty Wincenty Pallotti jako wzór kultu maryjnego	16
6. Święty Wincenty Pallotti jako wzór kultu Eucharystii	17
III-C. Formacja apostołska	18
1. Ożywiać wiarę	18
2. Rozpalać miłość	19
3. Jednoczyć wysiłki apostołskie	20
4. Popierać, ożywiać i tworzyć nowe wspólnoty apostołskie	22
5. Odnawiać oblicze Kościoła	22
6. Kiedy uczeń staje się mistrzem	23

ETAP III

III-A. Formacja ludzka

1. Być ojcem

1. Tekst podkreśla znaczenie ojcostwa w rodzinie i społeczeństwie oraz konieczność rewizji i korekty fałszywego pojmowania ojcostwa. Wskazuje też na pozytywne inicjatywy w tym kierunku nie tylko w literaturze, ale i w świadomości społecznej.
2. Ojcostwo bowiem w swej istocie to najwyższy rodzaj miłości, połączonej z poczuciem największej odpowiedzialności i największą bezinteresownością działania. To również wielka szkoła i przykład autorytetu tak potrzebnego w każdej dziedzinie ludzkiego życia i w każdym wieku.
3. Formacja ku ojcostwu powinna przezwyciężyć smutny i żalony czas ponizania ojcostwa i traktowania go jako karykatury człowieczeństwa.
4. Rehabilitacja ojcostwa jest też warunkiem odnowy obrazu Boga jako Ojca. Bez tej rehabilitacji bardzo trudna, a czasem wręcz niemożliwa staje się droga człowieka do poznania prawdziwego oblicza Boga. Nie tylko świat, ale i Bóg Ojciec potrzebuje na ziemi ludzi, którzy by Go godnie reprezentowali.

rf

2. Być matką

Podstawowym i najważniejszym powołaniem kobiety jest macierzyństwo. Realizuje się ono zarówno w przestrzeni fizycznej jak i duchowej oraz psychicznej. Można zatem mówić o różnych rodzajach powołania macierzyńskiego: macierzyństwo przez zrodzenie, macierzyństwo duchowe, macierzyństwo zastępcze. Dojrzałość w kobiecości to zdolność do rodzenia, tak fizycznego jak duchowego, zdolność do ofiarowania innym pełni swojej bezinteresownej miłości.

1. Macierzyństwo – tę wyjątkową życiową rolę kobieta przyjmuje dożywotnio, bo macierzyństwo jest nieodwracalne.

1) W szkole macierzyństwa - macierzyństwo uczy dawać siebie, dawać nieustanną opiekę, uwagę, czas, czułość, troskliwość. Uczy zapominać o sobie.

2) Świadek: Co znaczy być matką XXI wieku?

„Rola matki jest najtrudniejszą rolą w życiu kobiety”, wywiad z Moniką Sawicką, pisarką: Wychowywanie dziecka, to spacer po linie nad przepaścią. A dzisiejsze czasy, wszystkie wynalazki i osiągnięcia XXI wieku są raczej przeszkodami w wychowaniu dzieci niż sprzymierzeńcami.

Czym charakteryzuje się bycie matką współczesnej nastolatki? Bycie matką, to najtrudniejsza z życiowych ról. Matka nie może się mylić w zasadniczych sprawach, bo może to kosztować nawet i życie. Musi wsłuchiwać się w swoją intuicję, ale słyszeć też wszystkie inne głosy, szept, krzyki. Czasem niemy krzyk własnego dziecka.

2. Macierzyństwo duchowe - jest cechą charakterystyczną dojrzałości wewnętrznej kobiety. Do takiego wymiaru bycia osobą i zarazem bycia w pełni kobietą jest powołana każda kobieta, również nie będąca małżonką.

1) Apostolstwo macierzyństwem duchowym - przez wiarę, która najpełniej wyraża się w stosowaniu środków ubogich, rodzimy dusze dla Chrystusa. Macierzyństwo duchowe dokonuje się poprzez żywe słowo, będące owocem kontemplacyjnego kontaktu z Bogiem, poprzez modlitwę pełną oddania się Bogu, a zwłaszcza poprzez ofiarę i cierpienie.

2) Maryja naszą Matką - przysługuje Jej tytuł Duchowej Matki tych wszystkich, którzy rodzą się do życia duchowego.

3) Macierzyństwo Kościoła - Kościół jako Ciało Chrystusa i Komunia wiernych przekazuje wiarę, udziela sakramentów i w ten sposób rodzi coraz to nowe członki. Człowiek rodzi się do Kościoła i w ten sposób Kościół wobec niego jest duchową Matką.

3. Macierzyństwo zastępcze - jest to wypełnienie roli matki wobec dziecka (dzieci), urodzonego przez inną kobietę.

Etap III-A – Formacja ludzka

3. Być liderem

1. Lider (od ang. *leader*) – osoba lub organizacja przewodząca, stojąca na czele danej grupy. Cechą charakterystyczną lidera jest to, że ludzie lub organizacje same chcą go naśladować oraz łatwo poddają się jego przywództwu. Co oznacza być liderem? Z powyższej encyklopedycznej definicji wynika, że być liderem to znaczy być przywódcą. Zrozumienie natury i roli przewodzenia innym jest największym krokiem, jaki można uczynić w trakcie rozwijania własnych umiejętności przywódczych. Do najbardziej spotykanych odpowiedzi na to pytanie jest określenie cech przywódczych, które dana osoba mieć powinna, a mianowicie: odwaga, posiadanie wizji, wytrwałość, entuzjazm, integralność, nieugiętość, uczciwość, uprzejmość, pokora, wiara w siebie.

2. Jezus jako lider

- 1) Trzej mędrcy obdarowali Jezusa atrybutami osoby o największym autorytecie, bo szukali autorytetu. Właśnie ubogi Jezus stał się autorytetem dla królów. (por. W. Żmudziński, *Biblijni liderzy*, s.147)
- 2) „Sekretem autorytetu Jezusa było posłuszeństwo Ojcu i wierność swojej misji.” (tamże, s.148)
- 3) Jezus powoływał ludzi, szli za Nim (Łk 5,11).
- 4) Jezus był z uczniami. Lider powinien szukać sposobów zachwywania ludzi Chrystusem, a nade wszystko powinien to czynić przez autentyczne świadectwo swojego życia
- 5) Miłość Jezusa do ludzi.

3. Lider chrześcijański

1) Lider uczniem Jezusa

- a) poznaje Jezusa i uczy się od Niego mądrości życia: (por. Mt 11,29; J 8,11; J 8,11; f 4,32; J 15,20)
- b) wierzy Jezusowi (J 6,67-69)
- c) doprowadza innych do osobistego spotkania z Jezusem
- d) naśladuje Chrystusa, pamiętając, że krzyż stoi na jego drodze do zwycięstwa
- e) powierza Mu swoje życie

2) Chrześcijański lider specjalistą od jedności. „Ktoś, kto pragnie być chrześcijańskim liderem musi być specjalistą od budowania jedności z Bogiem i z bliźnimi. Nie ma nic bardziej ważnego, jak pokorne uczenie się bycia jedno z Chrystusem i bycia jedno z braćmi w Chrystusie. To jest pierwsza i obowiązkowa lekcja do odrobienia w Szkole Liderów. Jeśli tej lekcji nie odrobicie, to nie ma sensu mówić o nowej ewangelizacji, o charyzmatach, o posługach w kościele” – mówił bp płocki Piotr Libera do młodzieży podczas rozpoczętego 16 maja w Ciechanowie XV Forum Młodzieży Mazowsza.

3) Lider misjonarzem Dobrej Nowiny. Jezus przyszedł na świat, aby ogłosić nam dobrą nowinę o zbawieniu. Lider w swoim nauczaniu powinien głosić dobre wiadomości, które przemieniają życie człowieka.

4) Pierwszym podręcznikiem chrześcijańskiego przywództwa powinna być dla nas Biblia. Tam odnajdziemy wielu liderów, od których możemy uczyć się cennych umiejętności przywódczych.

5) Wizja jako niezbędny atrybut lidera. Ks. Piotr Banach w artykule „Proboszcz liderem”, kreśląc wizerunek lidera, wspomina o wizji i celach jako niezbędnych atrybutach liderowania. „W liderowaniu niezbędna jest wizja. Dobry lider stawia sobie pytania: Dokąd zmierzamy? Jak to osiągniemy? Kiedy to osiągniemy? Wizja nie może być tylko myśleniem życzeniowym. Wizja musi być efektem modlitwy i współpracy z grupą, dla której jesteśmy liderem.”

6) Wizytówka lidera: samodyscyplina. Lider powinien wiedzieć, że jego pierwszym obowiązkiem powinna być samodyscyplina i rozwój własny. Bowiem nie może przewodzić innym, jeśli nie potrafi zapanować nad samym sobą. Innych może doprowadzić tylko do tego miejsca, do którego sam doszedł.

7) Chrześcijański lider powinien posiadać wrodzone zdolności, jak i chęć udoskonalania umiejętności kierowania ludźmi i podejmowania decyzji, ale również odpowiednią hierarchię wartości. Praca nad sobą, pogłębione życie duchowe i wspieranie rozwoju ludzi, którymi kieruje winno być dla niego czytelnym świadectwem przykazania miłości, do którego jako chrześcijanie jesteśmy powołani.

4. Reasumując rozważania o liderze i różnych aspektach jego funkcjonowania, zwrócić należy uwagę na harmonijność w trzech sferach: psychicznej, fizycznej i duchowej. W myśl zasady: „Słowa uczą, a przykłady pociągają”, skuteczny lider powinien być wiarygodny i spójny w działaniu. Jako organizator, patron, integrator, doradca i kreator winien wyzwać w innych motywację, pozytywne emocje, pomagać im odkrywać ich talenty, nie zapominając o nieustannej pracy nad sobą i rozwojowym podejściu do życia.

It

4. Być przyjacielem

1. Definicja przyjaźni

Przyjaźń to więź między osobami oparta na wzajemnej życzliwości, szczerości, zaufaniu, pomocy. Oparta jest na zaufaniu i bezinteresowności we wzajemnym świadczeniu sobie dobra. Szczytem chrześcijańskiej przyjaźni jest więź osobowa, jaka jest możliwa między człowiekiem i Bogiem. Przyjaźń jest sprawnością moralną, tj. cnotą, lub ściśle związana z cnotami. Przyjaźń jest postacią pewnej zgodności, jednak. Być przyjacielem to znaczy być sobą.

2. Owoce przyjaźni

Jedynie po owocach można poznać i upewnić się, czy to, co nas łączy, jest dojrzałą przyjaźnią, czy tylko iluzją. Przyjaźń rodzi entuzjazm. Daje niespodziewaną radość. Pomaga wytrwać w trudnościach i cierpieniu. Mobilizuje do rozwoju. Rodzi wrażliwość, subtelność, cierpliwość, dojrzałość, prawość. Przyjaźń uszlachetnia.

3. Przyjaźń, koleżeństwo, miłość, znajomości

Przyjaźń różni się od miłości. Powstaje ona z wyboru, wybór z kolei wymaga sprawności duchowej. Przyjaźń to miłość, która lubi wszystko dawać, chociaż nie otrzymuje w zamian nic innego jak wzajemną przyjaźń.

4. Przyjaźń Boga z człowiekiem i przyjaźń człowieka z Bogiem

Niezwykłym wzorem przyjaźni jest postawa Boga wobec człowieka. Jego miłość zupełnie nas zaskakuje. On z taką przyjaźnią odnosi się do każdego człowieka, że posyła nam własnego Syna. Chrystus stał się jednym z nas, po to aby do końca odsłonić nam tajemnicę Boga – tego jedynego Przyjaciela, który w pełni nas rozumie i który w nieodwołalny sposób nas kocha.

5. Przyjaźń a wolność osoby

Przyjaźń jest bezcennym podarunkiem. Można mieć wielu kolegów, znajomych ale przyjaciółmi pozostają tylko nieliczni. Przyjaźń jest zawsze darem – a to oznacza, że jest za darmo. Droga do przyjaźni wymaga przechodzenia przez kolejne etapy oczyszczania się z egoizmu, otwierania na drugą osobę, zaufania.

6. Przyjaźń jest bezinteresowna

Przyjaźń może się rozwijać jedynie wtedy, gdy przyjaciele potrafią zaskakiwać siebie wzajemną bezinteresownością. Ludzie niedojrzali kierują się zasadą: „Kocham ciebie, gdyż ciebie potrzebuję”. Przyjaciele kierują się zasadą: „Potrzebuję ciebie, gdyż ciebie kocham”.

7. Rola przyjaźni w drodze ku Bogu

Pragnienie Boga w przyjaźni, które jest motorem mistyki — objawia się jako pragnienie ofiarowania Boga swojemu przyjacielowi. Przyjaciel pragnie, aby Bóg napełnił bez miary sobą serce przyjaciela, aby ten był w ten sposób szczęśliwy.

8. Przyjaźń – więź którą trzeba pielęgnować

Przyjaźń wymaga trudu. Przyjaźń powinna rosnać w wierności bez pośpiechu, cierpliwie. Przyjaźń może i nawet powinna przeżywać kryzysy - to ją wzmacnia. Jednak trzeba też chcieć ten kryzys wykorzystać ku większemu dobru, ku pożytkowi przyjaciół i wspólnot, w których się żyje.

mst

Etap III-A – Formacja ludzka

5. Być autorytetem

1. Pojęcie

- 1) Termin autorytet pochodzi od łac. *auctoritas*, który tłumaczy się jako rada, wola, ważność, powaga moralna, nawet wpływowa osoba. Autorytet to: uznanie u innych, wpływowość, człowiek, doktryna, pismo (np. Biblia) cieszące się w jakiejś dziedzinie lub opinii pewnych ludzi szczególną powagą.
- 2) Autorytet oznacza powagę umysłową lub moralną to bycie znamienitym w jakieś dziedzinie wiedzy czy działalności, to posiadanie wpływu i znaczenia.

2. Autorytet jako relacja

- 1) Wyróżniamy:
  - a) podmiot autorytetu czyli osoba posiadająca autorytet
  - b) przedmiot autorytetu, czyli osoba, dla której ktoś ma autorytet
  - c) dziedzinę autorytetu
- 2) Autorytet jest zawsze relacją, między co najmniej dwiema osobami, z których jedna budzi uznanie drugiej. Autorytet ma osoba, która dysponuje dużą wiedzą, ale też, w zależności od przyjętych wartości, dużą siłą lub bogactwem, z których potrafi mądrze korzystać, z nich czerpać.

3. Autorytet Jezusa Chrystusa

- 1) Wynika z bycia Synem Boga Ojca i bycia Bogiem
- 2) Z autorytetem wiąże się nieodłącznie funkcja, czy może raczej posłannictwo nauczyciela. Cała Ewangelia nasiąknięta jest obrazami nauczającego Mistrza. Kazanie na górze, dyskusje z faryzeuszami i uczonymi w Piśmie, pełne miłości rozmowy z uczniami i napotkanymi ludźmi to czas głoszenia przez Niego Dobrej Nowiny o Królestwie Bożym, to nauczanie moralne i uczenie innych najwyższych wartości.
- 3) Jego autorytet jest oparty nie na przemocy, lecz na miłości. Jego królestwo jest mocne mocą miłości. Na niej opiera się cały Jego autorytet.

4. Być autorytetem

- 1) Z natury swej człowiek potrzebuje autorytetu. Potrzebuje go dziecko, człowiek młody, osoba w pełni wieku, nawet i starzec. Autorytetu potrzebują ludzie wszelkich profesji. Zapewne najbardziej ów autorytet potrzebny jest młodemu człowiekowi w okresie, kiedy szuka wzorów dla swojego dorosłego życia.
- 2) Aby być autorytetem, w postępowaniu, w codziennym działaniu trzeba kierować się trzema wartościami moralnymi, stanowiącymi pewną nierozzerwalną całość. Są to: prawda, sprawiedliwość i odpowiedzialność.
- 3) Być autorytetem to znaczy być świadkiem i poręczycielem (łac. *auctoritas* – poręczenie, uwierzytelnienie) wartości, według których się żyje. Mieć autorytet to znaczy mieć go w jakiejś konkretnej dziedzinie, aby móc nawiązać dzięki temu kontakt ze swoim wychowankiem. Bycie autorytetem w wychowaniu jest trudną sztuką, która polega na stawianiu swojej osoby w cieniu, a wskazywaniu na wartości.

gk

6. Pallotti jako wzór wychowawcy

(tłumaczenie tekstu Bruno Bayera SAC – z Grottaferrata, 10 października 2001)

1. Wychowawca Pallotti w opinii kardynałów – Belisario Cristaldi, Angelo Mai.

Już młody Pallotti posiadał zdolności wychowawcze, które zostały zauważone przez kompetentne osobowości. Odnotowano, że był osobą szanowaną i poszukiwaną jako wykładowca i spowiednik.

2. Pedagogika XIX wieku – pedagogika trzeciego tysiąclecia

Sobór Watykański II stawia wspólnotom religijnym wymagania, tzn. „ciągły powrót do źródeł każdego chrześcijańskiego życia i do pierwotnego ducha poszczególnych instytutów. Dlatego należy wiernie badać i zachowywać ducha i właściwe zamiary założycieli. Dotyczy to również zamiarów wychowawczych Pallottiego.

3. Pallotti jako wychowawca

Podczas gdy Pallotti w 1838 r. zadowala się odpowiedzią „jednym jedynym słowem: Bóg”, 140 lat później włoski teolog Stefano De Fiores pisze, że „odkrycie osobowego Boga (...) wydaje się dziś na pierwszy rzut oka trudne, nawet niemożliwe.”

Osoba współczesna Pallottiemu mówi, że nie mógł on zrozumieć, że istnieją ludzie, którzy wątpią w prawdy objawione. Nazywał je (te prawdy) wręcz namacalnymi. Człowiek, zajmujący się w trzecim tysiącleciu Wincentym Pallottim, który urodził się 206 lat temu, musi bez iluzji widzieć głęboki grób, który dzieli jego czas od naszego.

4. Co rozumiemy tutaj poprzez wychowanie?

uważa się, że słowo *educatio* (którego etymologia nie jest jasna) pochodzi od słowa *educare*, verbum intensivum *educere* = wyciąganie z jeszcze niegotowego stanu i oznacza dziś wychowanie, naukę, wzrost, rozwój, formację, socjalizację, inkulturację, instrukcję itd. Wreszcie wychowawca (*formator, educator*) ma zadanie i posiada kompetencje do kształtowania i udoskonalania wspomnianych poziomów formacji. Jeżeli wychowawca obok i wraz z ogólną czysto ludzką formacją przekazuje także wartości chrześcijańskie, mówimy o wychowawcy chrześcijańskim.

5. W jakim sensie Pallotti był wychowawcą?

- 1) W pismach Pallottiego nie znajdziemy traktatu o wychowaniu. Musimy więc zadowolić się możliwością odnajdowania to tu to tam w jego pismach i listach miejsc, które obrazują jego działalność wychowawczą.
- 2) Świadectwo życia Pallottiego – Widok tego rozmodlonego świętego człowieka daje mi więcej pożytku niż kazanie.

6. Motywy Pallottiego do bycia wychowawcą: motywem wychowawczym jest przede wszystkim chwała Boża.

Etap III-A – Formacja ludzka

7. Młody Pallotti

Pallotti już przed i wkrótce po święceniach kapłańskich, które miały miejsce 16 maja 1818 r., podejmował działania wychowawcze.

8. Pallotti jako wychowawca w kierownictwie duchowym

Z ok. 150 ocalałych listów można odczytać jak bardzo Pallotti łączył to, co duchowe z tym co wychowawcze. Jego duchowymi wychowankami byli m.in.:

- 1) Giovanni Allemand
- 2) Luigi Nicoletti
- 3) Luigi Paoloni
- 4) Felice Randanini
- 5) Francesco Virili
- 6) siostra Geltrude Costantini z zakonu Nawiedzenia

9. Elementy wychowawcze w regule domu miłosierdzia

Fragment reguły opublikowanej w *Opere complete*:

„Przełożona i wychowawczynie (*Maestre*) powinny w ramach swojego urzędu i na różnorodnych płaszczyznach wychowania społecznego i duchowego zwrócić uwagę, aby powierzone im pod opiekę dziewczęta wykształcić tak, aby każda posiadała stosowną umiejętność i ducha odpowiedniego dla stanu, który będzie realizować po rozpoznaniu powołania.

10. Obraz i tendencje wychowawcze Pallottiego

Zanim Pallotti staje się wychowawcą jest apostołem. Ostatnim motywem zarówno apostołstwa jak i pedagogiki jest większa, nieskończona chwała Boża.

Listy już wydrukowane lub czekające na druk, w liczbie ok. 1100, pozwalają jasno zobaczyć, że: Pallotti wplata wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, wskazówki wychowawcze. Posiada szeroki wachlarz impulsów i motywacji.

Odbiorcom swoich listów nie szczędzi pochwał, które mają ich zmotywować do rzeczy większych. Nie boi się krytykować, przemawiać do sumienia.

mm

III-B. Formacja duchowa

1. Święty Wincenty Pallotti jako wzór wiary

1. Błogosławiony Jan XXIII kanonizując Pallottiego nazywa go wręcz „światłem wiary” (*lumen fidei*). Widzi go jako człowieka, któremu jak rzadko któremu zależało na rozszerzeniu wiary w świecie, aby jak najszybciej nastąpiła jedna Owczarnia i jeden Pasterz. To był pierwszy i najważniejszy cel Dzieła, które powołał do życia. A ponieważ zasadniczą przeszkodą w szerzeniu wiary jest brak tych, którzy by nią w pełni żyli, dlatego ważkim zadaniem Dzieła Pallottiego jest też ożywianie wiary.

2. Sam Pallotti w dziełku Bóg Miłość Nieskończona sformułował swoje wyznanie wiary i z różnych okazji tę wiarę wyznawał. Pallotti wierzy w potęgę tej wiary, która wszystko może. Tą wiarą jest przeniknięte jego życia i tę wiarę głosi wszędzie.

rf

2. Święty Wincenty Pallotti jako wzór miłości

1. Można zapytać: dlaczego on? Przecież każdy święty to wzór miłości, bo w przeciwnym razie nie byłby świętym. Również jest wielu świętych, którzy jak on, stawiają miłość na absolutnie pierwszym miejscu tak, że ich duchowość można charakteryzować jako duchowość miłości.

2. To, co wyróżnia Pallottiego w tej dziedzinie, to traktowanie miłości nie tylko jako najważniejszej, ale nawet jako jedynie ważnej. W tym św. Wincenty był niewątpliwie kontynuatorem duchowości św. Augustyna i realizatorem jego dewizy: „Kochaj i czyń, co chcesz”, a sięgając dalej, duchowości św. Pawła apostoła, zwłaszcza streszczonej w 13 rozdziale jego pierwszego listu do Koryntian.

3. Jedyność tej miłości wyraża się w stosunku do Boga jako nieskończonej miłości oraz w pragnieniu możliwie nieskończonego ukochania Boga i uobecnienia Jego nieskończonej miłości do człowieka. Św. Wincenty Pallotti wyraża ten swój stosunek do Boga i do bliźniego nie tylko w modlitwie, ale także w czynie. Chce on także, aby ta miłość uwielbienia Boga Miłości Nieskończonej i pragnienie możliwie nieskończonego umiłowania człowieka, była motorem życia i apostołstwa jak największej liczby członków Kościoła.

rf

3. Święty Wincenty Pallotti jako wzór pokory

1. Pallottiego możemy nazwać mistrzem pokory, gdyż wzrost w pokorze i ufności stały się wykładnikiem duchowego wzrostu Świętego. Pokorę uczynił fundamentem swojego życia i powołanych do istnienia dzieł apostołskich. Boga, doświadczał jako Miłości niekończącej, w którą pragnął przeobrazić swoje życie i widział jak trudne czeka go zadanie z uwagi na ludzką małość, nędzę i grzech.

Mistrz jednak nie popada w zwątpienie, nie cofa się, nie lęka się wysiłku. Przyjmuje wyzwanie i czyni wszystko co w jego mocy, by osiągnąć szczyty. Taką drogą szedł Pallotti. Z łaską Boga wykorzystał wszelkie środki duchowe i zwyciężał, wspiał się na wyżyny świętości.

Mistrz również nie działa dla siebie, wtajemnicza w odkrytą wiedzę uczniów – Pallotti zainicjował odnowę Kościoła poprzez dzieło Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego.

2. (Wg. *W poszukiwaniu mistrza* Andrzej Kłoczowski OP)

- mistrz w Nowym Testamencie
- mistrz w tradycji
- mistrz w odniesieniu do sfery wartości

Cechy mistrza:

- dojrzała osobowość
- pewność obranej drogi
- panowanie nad swoim warsztatem

Mistrzem jest ten, kto potrafi przełamać niewiarę w to, że jest możliwe życie inne, niż tylko przeciętne. Mistrzem jest ten, kto potrafi obudzić przynajmniej aspirację, do życia bardziej twórczego i wykraczającego poza przyjęte standardy.

3. Pokora w Biblii, w tradycji mistycznej i dzisiaj.

4. Pallotti o pokorze – analiza tekstów dotyczących Prokur.

Dla Pallottiego pokora stanowi fundament życia chrześcijańskiego: pokorna miłość, pokorna ufność, pokorna wiara. Zabiegał o nią w najwyższym stopniu, wskazywał na konieczność posiadania jej przez wszystkich członków Zjednoczenia, zachęcał również aby zwracać uwagę wierzących na pokorę jako postawę upodabniającą do Jezusa Chrystusa.

msz

4. Święty Wincenty Pallotti jako wzór nabożeństwa do Męki Pańskiej

1. Szczególny jest kult św. Wincentego Pallottiego do Trójcy Świętej. Do tego kultu wzywał on także swoich naśladowców tak, że w tradycji pallotyńskiej nawet istniała tendencja, aby oddzielnym przyrzeczeniem zobowiązywać się do praktykowania i szerzenia tego kultu.

2. Ale w pewnym sensie kluczowym w tym kulcie jest kult Osoby Jezusa Chrystusa wcielonego Syna Bożego, Apostoła Ojca Przedwiecznego umęczonego dla naszego zbawienia. Wyraża się on m. in. w kulcie Jego Męki, Męki w której Miłość Boża ukazuje się najpełniej. Pallotti wierzy w wielką moc tej Męki i uważa, że człowiek powinien naśladować Jezusa w Jego Męce.

3. W tym celu Pallotti opracowuje swoisty program naśladowania Męki Pańskiej w różnych jej fazach. W swoich listach na czołowym miejscu umieszcza wezwanie do Męki Pańskiej. Opracowuje też tzw. Zegar Męki Jezusa i związany z nim Zegar Boleści Najświętszej Maryi Panny, jak również łączenie tego Zegara z poszczególnymi momentami Mszy św. Szczególnymi wyrazami tego nabożeństwa są jego nabożeństwo do Pięciu Ran Pana Jezusa oraz nabożeństwo do Przenajdroższej Krwi Chrystusa i Matka Bolesnej.

4. Z tym nabożeństwem łączy się u Pallottiego także szczególne pragnienie cierpień, nawet nieskończonych, aby w ten sposób wyrazić swoją jedność z Jezusem i Maryją oraz pragnienie jakby wyrzycia w swoim życiu męki i boleści Jezusa i Maryi.

rf

5. Święty Wincenty Pallotti jako wzór kultu maryjnego

1. Wielki czciciel Maryi

- 1) Wewnętrzny kult maryjny Pallotti pielęgnował w ciągu całego swego życia.
- 2) Na zawsze już pozostała Ona dla niego „najukochańszą Matką”, stając się Nią w jeszcze większym stopniu, gdy zmarła jego matka rodzona.
- 3) Kult maryjny w modlitwie Pallottiego
  - a) Pallotti „Codziennie po Bogu wielbił Najśw. Maryję Pannę.”
  - b) Podobnie, odmawiał Wincenty trzy razy dziennie „Anioł Pański”, bądź też w okresie wielkanocnym „Wesel się, Królowo Nieba”,
  - c) Przechodząc obok wizerunków Najśw. Maryi, pozdrawiał je głębokim pochyleniem głowy, zdejmował kapelusz, jeśli miał go na głowie i odmawiał krótką modlitewkę, np. „Maryjo Panno, Matko Boża, uprosz dla mnie Jezusa”, albo „dla nas”.
  - d) Gdy wymieniał Imię Maryi, ze czci – zdejmował nakrycie głowy.
  - e) Prawie nieustannie widziano w jego rękach różaniec. Często w jednym dniu odmawiał cały psalterz, szczególnie gdy odbywał podróż i dysponował większą ilością wolnego czasu.
  - f) Do Uroczystości Maryjnych przygotowywał się przez posty, nowenny i inne praktyki nabożne i przy wielu uroczystościach obchodził uroczyste oktawy, chociaż nawet nie były uwzględnione w przepisach liturgicznych.

2. Maryja jako „Mistrzyni życia duchowego”

Przed wszystkim przykuwały jego uwagę takie cnoty Maryi jak: pokora, posłuszeństwo, miłość i ofiarność.

3. Ufność do Maryi

W modlitwach swoich opierał się na Jej wstawiennictwie i często oświadczał: „Bez Maryi nic zdziałać nie można”.

Miłość żarliwa, jaką odczuwał dla Maryi i korzyść, jaką odnosił z Jej czci nakłaniały go do napełniania innych serc taką samą miłością.

4. Szerzenie kultu Maryjnego

Niestrudzenie szerzył Wincenty, już jako kleryk a potem jako kapłan, nabożeństwa i bractwa maryjne, rozdając między wiernych różańce, medaliki i szkaplerze poświęcone ku czci Matki Bożej.

Z tą samą gorliwością proponował nabożeństwa majowe. Nie wystarczało mu kultywowanie ich w Związkach młodzieżowych, oratoriach wieczornych i w Seminarium Rzymskim, ale starał się ponadto o zaprowadzenie ich we wszystkich kościołach, parafiach, zakładach i wspólnotach religijnych.

5. Ku czci Królowej maja

W roku 1832/33 uwieńczył Pallotti swoje starania o rozpowszechnienie nabożeństw majowych wydaniem trzech książek ku czci Królowej miesiąca maja. Po raz pierwszy chwycił za pióro, pisząc tzw. „Miesiące maje”: jeden dla zakonników, drugi dla osób świeckich oraz trzeci dla kapłanów. W ten to szczególny sposób wypełnił swoje postanowienie powzięte w latach klerykatu, że książkę, którą kiedyś napisze, poświęci Niepokalanie Poczętej Dziewicy Maryi Pannie.

6. Doroczne rekolekcje Pallottiego w „roku Maryjnym” 1832

Rok 1832, dzięki szczególnej łaskawości Najśw. Maryi Panny, stał się dla Pallottiego specjalnym „rokiem Maryjnym”.

„Boże mój, miłosierdzie moje! Bądź pozdrowiona, Matko litości! Za przyczyną Najświętszej Maryi Panny i całego Dworu Niebieskiego zamyka mnie najniegodniejszego najmiłosierdziej Bóg w swym Sercu, aby się we mnie spełnił, owszem, już się spełnia, ustawiczny cud miłosierdzia, podobnie jak się w Maryi dokonał cud łaski. Przez Pana naszego Jezusa Chrystusa”.

7. Duchowe zaślubiny z Maryją

W ten sposób przygotował się Wincenty na doznanie w ostatnim dniu 1832 roku „cudu miłosierdzia” Maryjnego. Wincentemu przypadło w udziale jedyne w swoim rodzaju wyróżnienie. Oto na gruncie głęboko mistycznego przeżycia, którego natura jest nam bliżej nieznaną, zawarła Matka Boża z Błogosławionym związek tak serdeczny, że Wincenty nazywa go mianem „zaślubin duchowych”. Stosunek Pallottiego do Maryi uzyskał przez to najserdeczniejszą, jaka tylko być może, formę. Była Ona dlań już nie tylko jego „najukochańszą Matką”, lecz także – w na wskroś podniosłym i nadprzyrodzonym sensie – jego „Oblubienicą”, a przeto wierną towarzyszką i wspomóżycielką. (...) (J. Frank SAC, *Wincenty Pallotti – założyciel dzieła Apostolstwa Katolickiego*, Poznań 2007, s. 29, 352n).

6. Święty Wincenty Pallotti jako wzór kultu Eucharystii

1. Życie Eucharystią stanowi dla każdego chrześcijanina szansę korzystania z całego dobra duchowego Kościoła, jakim pozostaje przez wieki Chrystus, nasza Pascha i Chleb Żywy (por. DK 5). Dzięki Eucharystii każdy może odkrywać istotę tajemnicy Kościoła, powracać do źródeł i wznosić się na szczyt życia chrześcijańskiego.

2. „Ożywienie i pogłębienie kultu eucharystycznego jest sprawdzianem prawdziwej odnowy - tej, którą Sobór postawił sobie za cel. Jest tej odnowy punktem poniekąd kulminacyjnym. I to zasługuje, Czcigodni i Drodzy Bracia, na osobne rozważenie. Kościół i świat odczuwają wielką potrzebę kultu eucharystycznego. Jezus oczekuje nas w tym Sakramencie miłości. Nie żałujmy naszego czasu na spotkanie z Nim w adoracji, na kontemplację pełną wiary i gotowości wynagrodzenia wielkich win i występków świata.” (JP II, list *Dominicae cenae*, 3)

3. Kult Eucharystii w KKK (KKK 1378; 1380; 1381; 1418)

Przytoczone wyżej teksty o kulcie Eucharystii z KKK oraz nauczanie Jana Pawła II i Pawła VI wskazują na istotne elementy kultu Eucharystii.

Analizując głębiej pisma duchowe św. Wincentego Pallottiego odkrywamy aktualność istotnych rysów rozumienia Eucharystii. Obecne są w nim mianowicie zertwa, ofiara, adoracja, związku z Sakramentem kapłaństwa.

Ojciec Święty Jan Paweł II w encyklice *Ecclesia de Eucharistia* zachęca nas, abyśmy od świętych uczyli się właściwego kultu Eucharystii. „Wejdźmy, umiłowani Bracia i Siostry, do szkoły świętych, wielkich mistrzów prawdziwej pobożności eucharystycznej. W ich świadectwie teologia Eucharystii nabiera całego blasku przeżycia, <zaraża> nas niejako i <rozgrzewa>”.

4. Eucharystia w życiu św. Wincentego Pallottiego.

1) Pobożność Eucharystyczna wyniesiona z domu rodzinnego. (Frank. *Wincenty Pallotti*, s.20) Św. Wincenty Pallotti od swoich rodziców nauczył się praktyki odwiedzania kościołów i zatrzymywania się w nich na adoracje. Od wczesnych lat uczestniczył we Mszy św. (por. E.Weron, *Eucharystia i apostołstwo*, Poznań 2006, s.115)

2) Życie Pallottiego – nieustannym zgłębianiem tajemnicy Boga ukrytego w hostii.

Dzięki pismom duchowym, które pozostawił nam Pallotti możemy odkrywać razem z nim niepojętą, nieskończoną miłość Boga w Najświętszym Sakramencie.

a) Jak pojmował Pallotti Eucharystię? Eucharystia w rozumieniu Pallottiego. W książeczce *Miesiąc maj dla duchowieństwa* (s.101) Pallotti uświadamia swoich braci w kapłaństwie, jak wielkiej godności dostępują, sprawując Najświętszą Ofiarę: „Służba przy ołtarzu świętym, drogi synu, jest bez porównania wznioślejszą i wyższą od godności samych aniołów. Dlatego uważaj na siebie. Nie zabieraj się nigdy do wykonywania świętych obrzędów, dopóki nie wejdiesz w siebie, w tę przepaść nicości i niepojętej swej niegodności.”

b) Przygotowanie do Mszy św. W czasie rekolekcji, które odprawiał w 1835 r., zwraca się do Boga słowami: „(...) udziel mi łaski, aby całe moje życie było ustawicznym przygotowaniem się do Najświętszej Eucharystii. (...) wspieraj mnie, abym mógł zawsze celebrować z należyтым usposobieniem” (WP 3, s.172-173).

c) Sprawowanie codziennej Mszy świętej – Luigi Vaccari mówi o ogromnym zaangażowaniu, z jakim Pallotti sprawował bezkrwawą ofiarę, ponieważ miał on żywą wiarę, że podczas Mszy świętej odnawia się ta sama Ofiara, jaka dokonała się na Górze Kalwarii, dzieło Zbawienia. Święty Wincenty Pallotti zwraca się do kapłanów z prośbą, aby troszczyli się o wewnętrzną dyspozycję do sprawowania Mszy świętej. (OCC II, s.53).

d) Dziękczynienie po Mszy świętej. Po Mszy św. przed krzyżem i figurą Matki Najświętszej nie zapominał nigdy odmówić dziękczynienia, jakie kierował do Jezusa obecnego w Eucharystii: W 40-tym roku życia Pallottii napisał swój osobisty rachunek sumienia, w którym stawia sobie pytanie o należyte odprawienia dziękczynienia po Mszy św. (OCC, t.10, s.635).

e) Adoracja Najświętszego Sakramentu (WP 4, s.28; s.84).

III-C. Formacja apostołska

1. Ożywiać wiarę

1. Pojęcie wiary

- 1) Wydarzenie wiary ma swój początek w objawieniu się Boga człowiekowi. Bóg w ogromie swojej miłości ukazuje się człowiekowi i chce nawiązać z nim zbawczy dialog. Objawienie Boże rozpoczęło się przez dzieło stworzenia, zrealizowane zostało w Starym Przymierzu, swoją pełnię osiągnęło w Jezusie Chrystusie, zaś ostatecznie spełni się w spotkaniu człowieka w wieczności.
- 2) Termin „wiara” wyraża w Piśmie świętym podstawową odpowiedź człowieka na dar objawiającego się Boga. Człowiek w ten sposób wchodzi we wspólnotę z Bogiem, a zarazem przyjmuje Jego wolę, cały plan zbawienia.
- 3) Akt wiary jest decyzją osobową. Uczestniczy w nim cały człowiek, ze wszystkimi władzami duchowymi i cielesnymi. Akt ten jest wewnętrznie zwarty i jednolity. W jego analizie ukazuje się jednak udział poszczególnych władz człowieka: rozumu, woli i uczuć, a także działanie łaski Bożej.

2. Potrzeba ożywiania wiary

- 1) Wiara jest nie tylko warunkiem wstępnym odpowiedzi Bogu na dar Jego samoobjawienia się i warunkiem wejścia we wspólnotę z Nim i wszystkimi, którzy w Niego uwierzyli, ale także jakby streszczeniem wszystkiego, co wyznacza życie chrześcijańskie.
- 2) Bez wiary nie byłoby nigdy miłości prawdziwie chrześcijańskiej, a bez miłości nie byłoby pełnego poznania i wspólnoty. Dopiero w świetle wiary człowiek poznaje, że miłość ma swoje źródło w Bogu.
- 3) Człowiek ma obowiązek przyjęcia wiary, trwania i wzrastania w niej na miarę otrzymanej łaski, jej wyznawania i obrony, jeśli zajdzie taka potrzeba.
- 4) Do wzrastania w wierze nawołuje sam Jezus. (por. Mt 8,25), (por. Mt 13,8), (Mt 17,5).
- 5) Wiara jest początkiem życia wiecznego. Pozwala ona bowiem doznawać radości i światła wizji uszczęśliwiającej, będącej celem naszej ziemskiej wędrówki.

3. W jaki sposób ożywiać wiarę

- 1) „Przeto wiara rodzi się z tego, co się słyszy, tym zaś co się słyszy, jest słowo Chrystusa” (10, 17). Aby żyć, wzrastać i wytrwać w wierze aż do końca, musimy karmić ją słowem Bożym oraz prosić Pana, aby przyniósł nam wiary; powinna ona działać przez miłość, być podtrzymywana przez nadzieję i zakorzeniona w wierze Kościoła.
- 2) Tym, co pomaga w ożywianiu naszej wiary jest:
  - a) Uznanie przykazania miłości jako podstawowej zasady i sposobu realizacji życia chrześcijańskiego
  - b) Karmienie naszego życia modlitwą
  - c) Wsluchiwanie się w Słowo Boże
  - d) Świadomość bycia umiłowanym przez Boga miłością miłosierną i bycia odkupionym przez Jezusa Chrystusa, Zbawiciela.
  - e) Nieustanna pamięć na obecność Bożą w naszym życiu i działania w nim Opatrzności Bożej
  - f) Otwartość na Ducha Świętego zarówno na płaszczyźnie indywidualnej, jak i wspólnotowej, jako warunek odczytywania woli Bożej
  - g) Dawanie świadectwa przynależności do Chrystusa
  - h) Potrzeba naśladowania Jezusa Chrystusa w Jego słowach, czynach, postawie – jako droga wewnętrznej przemiany naszego życia

gk

2. Rozpalać miłość

1. W kim rozpalać miłość?

- 1) Statut Generalny ZAK mówi, że jednym z głównych zadań Zjednoczenia jest rozpalenie miłości w Kościele i świecie (por. *Statut Generalny*, 1).
- 2) Pallotti w szerzeniu orędzia miłości i rozpalaniu jej w sercach wiernych widział spełnienie woli Bożej i cel życia każdego chrześcijanina w jego ziemskim pielgrzymowaniu.
- 3) Kolejność jest tu następująca:
  - a) najpierw w Kościele,
  - b) a potem w świecie.

2. Jak rozpalać tę miłość?

- 1) według wspomnianego Statutu środkami, które rozpalają tę miłość są m. in. :
  - a) rozważanie Pisma Świętego
  - b) pielęgnowanie osobistej i wspólnotowej modlitwy
  - c) dzielenie się doświadczeniami wiary
  - d) przeżywanie Sakramentu Pokuty jako wezwania do ciągłego nawracania się
  - e) owocne uczestniczenie w Eucharystii (por. tamże, 20)
  - f) także: konferencje, dni skupienia, rekolekcje, kazania, audycje, dobra lektura, rozmowy, rozpalanie ducha miłości w sobie. Bo miłość mogą rozpalać tylko ci, którzy sami są rozpaleni.
- 2) według św. Wincentego Pallottiego:
  - a) najpotężniejszy środkiem rozpalania miłości są same akty miłości, jest sama praktyka miłości i dlatego – jego zdaniem – „miłość przeżywana tak, jak ją opisuje św. Paweł apostoł (por. 1 Kor 13,4-7; 2 Kor 5,14) stanowi podstawową zasadę Zjednoczenia” (OOCC III,137-138).
  - b) „Bóg dał ludziom wielorakie środki, aby mogli spełniać jego wolę, tzn. rozszerzać ogień Jego miłości po całym świecie. Wspomniane środki to: modlitwa, ewangeliczne posługi oraz inne uczynki prowadzące do celu.” (Czesław Parzyszek, *Pallotti – prekursor apostołstwa świeckich*, Apostolicum, Ząbki 2005, s.158 – 159)

3. Rozpalenie miłości nie jest tylko środkiem służącym do głoszenia wiary Jezusa Chrystusa czy też przygotowaniem wiernych do działalności apostołskiej, ale uczestnictwem w posłannictwie Chrystusa, który przyszedł na ziemię, aby objawić człowiekowi Boga jako Miłość nieskończoną (Tamże).

mm

3. Jednoczyć wysiłki apostołskie

1. Kogo jednoczyć?

- 1) Ostatecznie chodzi o zgromadzenie wszystkich ludzi w jednej Owczarni pod jednym Pasterzem
  - a) tego chce Jezus (por. J 10,16) i o to każe nam się modlić (por. tamże)
  - b) to wzięt sobie szczególnie do serca św. Wincenty Pallotti (OCCC IV, 1-2)
  - c) o tym mówi Wprowadzenie do Prawa SAK, gdy stwierdza, że Zjednoczenie chce być świadomym współpracownikiem i pomocą Kościołowi w tym względzie, podporządkowując realizacji tej sprawie każde swoje działanie (por. tamże, b-c)
  - d) także Statut Generalny Zjednoczenia podkreśla, że należy czynić wszystko, co służy i przyczynia się do realizacji tego celu (por Statut Generalny ZAK, 12)
  - e) Pallotti pisał: „Rozum bowiem i doświadczenie wykazują, że zazwyczaj dobro, jakie czynimy w pojedynkę, jest ograniczone, niepełne i krótkotrwałe (...).”

2) Jak osiągnąć ten cel?

- a) jednym z podstawowych warunków osiągnięcia jest upowszechnienie wiary chrześcijańskiej na całym świecie
- b) dlatego rozszerzanie wiary to jedno z głównych zadań Zjednoczenia, co podkreśla Statut Generalny ZAK stwierdzając, że:
  - szerzyć wiarę razem z innymi chrześcijanami, jest to bowiem warunek skutecznej misji chrześcijańskiej w świecie,
  - jednoczyć ludzi Kościoła Katolickiego, jest to bowiem warunek skutecznej obecności w jednoczeniu się całego chrześcijaństwa,
  - jednoczyć ludzi w Zjednoczeniu, jest to bowiem jednoczenie się w podstawowej równości i w powołaniowej i zadaniowej różnorodności, jest to bowiem pomoc, jaką niesie Zjednoczenie Kościołowi, biorąc na siebie odpowiedzialność za budowanie jedności tych, którzy włączają się w Zjednoczenie; to próba dania wzorca komunii całemu Kościołowi, a z Kościołem – całej ludzkości.

Etap III-C – Formacja apostołska

3. Co jednoczy członków Zjednoczenia?

- 1) Jest wiele momentów, które łączą członków Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego
  - a) jednym z najważniejszych jest niewątpliwie miłość
  - b) wspólny Statut Dzieła (por. Projekt ZAK, Rzym 1999, 32)
  - c) niezastąpioną rolę w jednoczeniu członków Zjednoczenia pełni jego część ośrodkowa, do której należy Stowarzyszenie Apostolstwa Katolickiego.
- 2) Szczególnym jednak momentem scalającym członków Zjednoczenia i mającym charakter wielkiego świadectwa wobec Kościoła i świata jest ich współpraca i współdziałanie.
  - a) „Współpraca – jest prawdziwie rzeczą nieodzowną dla apostołstwa i dla Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego. Nie jest ona pozostawiona dowolności.”
  - b) Według św. Wincentego Pallottiego współpracując upodabniamy się do Boga w Trójcy Świętej jedynego.
  - c) Współpraca ta może przybierać różne formy:
    - wspólne planowanie, koordynacja prac i inicjatyw apostołskich, tworzenie zespołów pracy i modlitwy, złożonych z własnych tylko członków i także z członków innych instytutów i instytucji Kościoła dla realizacji celów Zjednoczenia, współpraca z różnymi zrzeszeniami duchowieństwem diecezjalnym
    - współpraca powinna mieć także miejsce w ramach struktur ogólnokościelnych
    - w płaszczyźnie ogólnochrześcijańskiej współpraca ta ma przeważnie charakter ekumeniczny
    - członkowie Zjednoczenia rozwijają też współpracę z wszystkimi ludźmi dobrej woli, niezależnie od ich światopoglądu, zwłaszcza w takich dziedzinach, jak: praca charytatywna, praca na rzecz zwalczania przyczyn nędzy oraz rozwoju sprawiedliwości, solidarności i pokoju czy ochrony wartości życia ludzkiego i rodziny
    - członkowie Zjednoczenia są otwarci na znaki czasu
  - d) współpraca ta jednak, aby była owocna, powinna spełniać podstawowe warunki, do jakich należą m. in.:
    - modlitwa,
    - dostrzeganie potrzeby tej współpracy i wola zaangażowania w nią
    - stałe i cierpliwe podejmowanie małych kroków w kierunku jej zaistnienia i doskonalenia
    - unikanie wszystkiego, co stanowi jej zagrożenie
    - świadomość tego, co w tej współpracy jest istotne, że nie jest to działanie tylko doraźne i zewnętrzne, ale powinno to być działanie stałe i codzienne

mm

4. Popierać, ożywiać i tworzyć nowe wspólnoty apostołskie

Sobór Watykański II w Konstytucji Dogmatycznej o Kościele ukazał nam nowy obraz Kościoła. Pokazał, że jest on wspólnotą i niejako sakramentem.

1. Nowe wspólnoty religijne

Po Soborze Watykańskim II następuje znaczne ożywienie w Kościele i trwa ono nadal. Wielu wierzących pragnie przeżywać wiarę świadomie. Szuka miejsc i sposobów na podjęcie formacji, tęskni za możliwością dzielenia się swoją wiarą z innymi. Odpowiedzią na duchowe głody współczesnych są różnego rodzaju wspólnoty apostołskie. Powstało ich wiele i wciąż powstają nowe. Mają jedno wspólne: umiłowanie Chrystusa i Kościoła, czerpanie ze Słowa Bożego, uczestnictwo w życiu sakramentalnym. Różnią się specyfiką charyzmatyczną w swoim apostołowaniu.

2. Ożywianie wspólnot apostołskich

Każda wspólnota posiada dynamikę swojego wzrostu i rozwoju. Z czasem dochodzą do głosu różnorodne kryzysy. Słabnie duch wiary, w apostołstwo wkrada się zmęczenie i pewna monotonia co przekłada się na duchowe osłabienie niektórych członków, rezygnację z uczestnictwa w życiu wspólnoty, rysują się pęknięcia, osłabienie, niepewność, dochodzą do głosu względy ludzkie. Należy czuwać aby takie momenty nie trwały długo. Warto podjąć konkretne kroki mające na celu wewnętrzną odnowę.

3. Formacja katolików świeckich: wielkie wyzwania naszych czasów - ks. kard. Stanisław Ryłko.

It, msz

5. Odnawiać oblicze Kościoła

1. „Oto czynie wszystko nowe” (Ap 21,5). Jednym z największych pragnień św. Wincentego Pallottiego było odnowienie oblicza Kościoła.

2. [Śmierć] „Masz imię, które mówi, że żyjesz, a jesteś umarły” (Ap 3,1). Ten zarzut jest ciągle aktualny.

3. „Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię” (Mk 1,15). Kościół potrzebuje nieustannej reformy, bo nieustannej reformy potrzebują nasze ludzkie serca (potrzeba nam nieustannie się nawracać).

4. [Pragnienie Chrystusa] „Przyszedłem ogień rzucić na ziemię i jakże pragnę, ażeby on już zapłonął” (Łk 12,49). Ogniem tym, o którym mówi Chrystus, oczyszcza i rozpala serca bezgraniczną miłością.

5. Pallotti nalega by stosować wszystkie środki, które Opatrzność Boża zostawiła aby:

- jeszcze bardziej rozpalic ten ogień, tam gdzie on już płonie,
- zapalic go tam, gdzie go jeszcze nie ma.

6. Trzeba się starać, aby ludzie korzystali w sposób trwały i skuteczny z modlitwy, ewangelicznych posług oraz innego rodzaju uczynków, jakie prowadzą do odnowienia Kościoła.

7. Należy zachęcać pojedyncze osoby jak i wspólnoty – aby wszyscy, zjednoczeni węzłem współzawodniczącej i pokornej miłości, z całych sił starali się rozpalac i rozszerzac ogień Bożej miłości.

8. Nie ma innego sposobu bycia autentycznym chrześcijaninem jak tylko dogłębne przejęcie się ewangelicznym wezwaniem do miłości i przyjęcie stylu myślenia i postępowania jakim kierował się nasz Zbawiciel Jezus Chrystus.

9. Droga odnowy oblicza Kościoła prowadzi przez ożywienie i rozpalenie na nowo miłości w sercach wierzących.

10. Ogień, o którym mówi Chrystus, jest także symbolem Ducha, którego miał zesłać na świat.

11. Dzieło odnowy nie jest możliwe bez naszego współdziałania z Duchem Bożym.

pt

7. Kiedy uczeń staje się mistrzem

1. Tekst podkreśla, że uczenie się jest ważne, ale nie jest ono celem. Nie od każdego ucznia wymaga się, aby był nauczycielem, ale na pewno wymaga się, aby to, czego się uczy nauczył się w miarę solidnie, a nawet w pewnym sensie dorównywał swemu nauczycielowi.

2. Pan Jezus podkreśla, że nie jest uczeń nad mistrza, ale uczeń może być jak jego mistrz. Wezwani więc do bycia uczniami Jezusa, jesteśmy też wezwani, aby być dla innych, jak Jezus, mistrzami. Do tego mistrzostwa prowadzi Jezus Swoich uczniów. Swoim pierwszym uczniom Jezus poświęcił gros swego ziemskiego życia. Ktoś obliczył, że aby uformować Dwunastu w przeciągu trzech lat Jezus musiał poświęcić czterem z nich cały jeden rok.

3. Do tego też powinna prowadzić każda chrześcijańska formacja. Jest ona konieczna, ponieważ „każdy, dopiero w pełni wykształcony, będzie jako jak jego nauczyciel” (Łk 6,40). Jej perspektywą jest nie tylko czynienie ludzi uczniami, jak opiewa nakaz misyjny Jezusa, ale także, przynajmniej niektórych, mistrzami, którzy z kolei podejmą zadanie czynienia uczniami tych, którzy nimi jeszcze nie są. Dlatego formacja mistrzów, którzy najbardziej uosabiają Jezusa jedyne go mistrza, jawi się jako swoiste ukoronowanie wszelkiej chrześcijańskiej, a zwłaszcza apostołskiej formacji.

rf

Ad infinitam Dei gloriam
Ad destruendum peccatum
Ad salvandas animas